

ČESKÉ VYSOKÉ
UČENÍ TECHNICKÉ
V PRAZE

FAKULTA
BIOMEDICÍNSKÉHO
INŽENÝRSTVÍ

**BAKALÁŘSKÁ
PRÁCE**

2019

JAKUB ROUBAL

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

**Fakulta biomedicínského inženýrství
Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva**

Analýza postupů vykázání ze strany Policie České republiky

**Analysis of the banishment procedures by the Police of the Czech
Republic**

Bakalářská práce

Studijní program: Ochrana obyvatelstva

Studijní obor: Plánování a řízení krizových situací

Vedoucí práce: PhDr. Mgr. Dana Rebeka Ralbovská, Ph.D.

Jakub Roubal

Kladno, srpen 2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

I. OSOBNÍ A STUDIJNÍ ÚDAJE

Příjmení: **Roubal** Jméno: **Jakub** Osobní číslo: **465311**
Fakulta: **Fakulta biomedicínského inženýrství**
Garantující katedra: **Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva**
Studijní program: **Ochrana obyvatelstva**
Studijní obor: **Plánování a řízení krizových situací**

II. ÚDAJE K BAKALÁŘSKÉ PRÁCI

Název bakalářské práce:

Analýza postupů vykazání ze strany Policie České republiky

Název bakalářské práce anglicky:

Analysis of the reporting procedures by the Police of the Czech Republic

Pokyny pro vypracování:

Bakalářská práce se bude věnovat problematice oprávnění příslušníků Policie České republiky uplatnit Vykázání ve smyslu hlavy VII § 44 Zákon o Policii České republiky. Teoretická část práce bude zpracována na základě studia odborné literatury. Budou zde popsány možnosti a postupy za jakých lze vykázat násilnou osobu ze společného obydlí. V praktické části bude realizována kvalitativní metoda sběru dat a to formou řízených rozhovorů s odborníky z praxe. Součástí bude i následná analýza získaných dat, která bude doplněna o vybrané kazuistiky z policejní praxe. V diskusi bude využita metoda komparace a s výsledky jiných výzkumníků. V závěru praxe budou navrženy doporučení pro praxi.

Seznam doporučené literatury:

- [1] VÁLKOVÁ, H., KUČHTA, J., Základy kriminologie a trestní politiky, Praha: C. H. Beck, 2012, ISBN 978-80-7400-429-
- [2] KRÁLÍČKOVÁ, Z., ŽATECKÁ, E., DÁVID, R., a kol., Právo proti domácímu násilí, Praha: Marten, 2011, ISBN 978-80-7400-381-3
- [3] ŠPATENKOVÁ, N., a kol., Krize a krizová intervence, Praha: Grada Publishing, a.s., 2017, ISBN 978-80-247-5327-0

Jméno a příjmení vedoucí(ho) bakalářské práce:

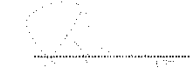
PhDr. Mgr. Dana Rebecka Raibovská, Ph.D.

Jméno a příjmení konzultanta(ky) bakalářské práce:

Datum zadání bakalářské práce: **18.02.2019**

Platnost zadání bakalářské práce: **18.09.2020**

prof. MUDr. Leoš Navrátil, CSc., MBA, dr.h.c.
podpis vedoucí(ho) katedry

prof. MUDr. Ivan Dylevský, DrSc.
podpis děkana(ky)

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci s názvem Analýza postupů Policie České republiky při provádění vykazání vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů, které uvádím v seznamu bibliografických odkazů.

Nemám závažný důvod proti užití tohoto školního díla ve smyslu § 60 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

V Kladně dne 13.08.2019

.....
podpis

Poděkování

Velice rád bych poděkoval PhDr. Mgr. Daně Rebece Ralbovské, Ph.D. za odborné vedení bakalářské práce, za její obětavost, vstřícnost a poskytnutí cenných rad a připomínek při konzultacích. Také bych chtěl poděkovat řediteli Azylovému domu v Kladně za doporučení a poskytnutí odborných literárních zdrojů, vstřícnost a pomoc při vypracování teoretické části a dále své kolegyni nrap. Pokorné za předání cenných rad a informací nutných k vypracování bakalářské práce.

Abstrakt

Bakalářská práce je zaměřena na využití institutu vykázání orgány činnými v trestním řízení při řešení domácího násilí.

Teoretická část je zaměřena na institut vykázání v souvislosti s řešením problematikou domácího násilí. V úvodních kapitolách jsou vymezeny základní pojmy, které se domácího násilí týkají. Je zde charakterizován institut vykázání a právní normy, které jej upravují. Dále je zde popsán postup policistů při provádění vykázání. V neposlední řadě je věnována pozornost předběžnému opatření soudu.

Cílem bakalářské práce je zmapovat výskyt případů domácího násilí, které řeší Policie ČR. Druhým cílem je zjistit efektivnost institutu vykázání, kterého je využíváno při řešení výskytu domácího násilí v Kladně.

Základní vědecké metody, které byly při tvorbě práce použity, jsou kazuistiky, strukturované rozhovory a analýza získaných dat. V praktické části je využita analýza dat, informace jsou získány ze systému trestního řízení policie ČR. Praktická část je obohacena o rozhovory s ředitelem Azylového domu v Kladně a policistkou služby kriminální policie a vyšetřování a dále je doplněna o kazuistiky případů řešení domácího násilí.

Velmi důležité je nejen proškolení policistů, z důvodu pomoci obětem na místě páchaní domácího násilí, ale také osvěta společnosti. Samotné oběti musí poznat a vědět, že se nejedná o standardní chování a situaci, měly by být obeznámeny, kam se v takových případech mají obrátit o radu a pomoc a samozřejmě se nebát o svém problému hovořit.

Klíčová slova

Domácí násilí; vykázání; násilná osoba; ohrožená osoba; společné obydlí;
předběžné opatření soudu

Abstract

The bachelor thesis analyses the use of the institution of banishment by the authorities responsible for criminal proceedings in dealing with domestic violence.

The theoretical part focuses on the institute of banishment in connection with the issue of domestic violence. The introductory chapters define the basic concepts that affect domestic violence. It describes the institute of banishment and the legal norms that regulate it. Furthermore, this part also addresses the procedure of the police officers in carrying out the banishment. Finally, attention is paid to preliminary court measures.

The practical part of the thesis uses data analysis, with information being imported from the system of criminal proceedings of the Czech police. The practical part is also supplemented by interviews with the Director of the Asylum House in Kladno and a police officer of the Criminalistics Technique and Investigation and Case Report.

The primary aim of this thesis is to raise the public awareness of domestic violence, form actual solutions to the problem, provide a description of the institution of banishment and its implementation in practice, as well as description of a preliminary injunction. In addition, the research aims to confirm or refute the two established theories. The first theory assumes that the number of domestic violence cases in Kladno has been decreasing since 2016 and the second theory assumes that police officers have been trained and informed more, which leads to an increase in the use of the banishment institute. The established objectives of the thesis were achieved.

Keywords

Domestic violence; banishment; a violent person; endangered person; common dwelling; preliminary injunction of court

Obsah

1	Úvod.....	12
2	Současný stav	15
2.1	Definování základních pojmů	15
2.2	Znaky domácího násilí.....	17
2.3	Podoby domácího násilí	19
2.4	Vykázání.....	20
2.4.1	Právní předpisy	21
2.4.2	Přínos institutu vykázání	22
2.4.3	Možná rizika institutu vykázání	23
2.4.4	Zákon o Policii České republiky	23
2.4.5	Trvání vykázání	25
2.4.6	Domácí násilí v oblasti přestupků	26
2.4.7	Důsledky porušení vykázání vykázanou osobou	27
2.5	Předběžné opatření soudu	27
2.6	Postup policistů při provádění vykázání	29
3	Cíl práce a hypotézy	32
3.1	Cíl práce	33
3.2	Stanovené hypotézy	33
4	Metodika	34
4.1	Kazuistika	34
4.2	Strukturovaný rozhovor	34
4.3	Analýza	35
4.4	Sběr dat.....	35

5	Výsledky.....	37
5.1	Analýza případů domácího násilí v Kladně	37
5.2	Kazuistiky.....	40
5.2.1	Případ č. 1 – paní Lenka	40
5.2.2	Případ č. 2 – paní Kamila	42
5.2.3	Případ č. 3 – paní Jana	44
5.3	Strukturovaný rozhovor.....	46
5.3.1	Přepis rozhovoru s Ing. Václavem Kohlíkem	47
5.3.2	Přepis rozhovoru s nrap. Alenou Pokornou	52
5.5	Vyhodnocení hypotéz.....	55
6	Diskuze	57
7	Závěr	64
8	Seznam použitých zkratk.....	66
9	Seznam použité literatury	67
10	Seznam použitých obrázků	71

1 Úvod

Většina lidí považuje rodinu za samozřejmou a nedílnou součást svého života. V ideálně fungující rodině se její členové mohou jeden na druhého obrátit s problémy, navzájem se podporují, milují se a mohou se jeden na druhého spolehnout. Pro někoho je tento prototyp rodiny samozřejmý a normální, pro jiné je to nesplněný sen. V dnešní době již není obvyklý rodinný model našich babiček a dědečků, kdy manželství trvalo celý život, a rodina byla na prvním místě.

Současná společnost slovo rozvod skloňuje ve všech pádech, celoživotní manželství jsou vzácností a při výchově dětí se stále více aplikuje střídavá péče. Rozpad rodiny však nemusí být tou nejhorší situací, která může člověka potkat. Pro někoho může být mnohem horším řešením setrvat v disfunkční rodině, někdo ani jiné východisko než v takové rodině zůstat, nemá. Obětí domácího násilí může být kdokoliv z nás. Jedním z jeho znaků je to, že je páchané skrytě, mnoho případů tedy zůstane neohlášených a tedy nevyřešených. Proto je velmi důležitá osvěta tohoto fenoménu, co největší informovanost všech bez rozdílu věku a pohlaví.

Před rokem 2009 bylo velmi obtížné vyřešit pro policisty zasahující, u takovéto situace na místě incident. V roce 2009 došlo ke změně právní úpravy a institut vykazání byl začleněn do nového zákona o Policii České republiky. Došlo k několika změnám, které měly vést k efektivnějšímu používání institutu vykazání. Toto oprávnění výrazně zlepšilo řešení situace na místě násilí.

Toto téma bylo zvoleno především proto, že s touto problematikou se setkávám velice často, podílel jsem se na řešení mnoha případů a je patrné, že toto řešení není snadné. Pracuji jako policista, služebně zařazen u pořádkové policie. Působím na obvodním oddělení Kladno - Kročehlavy, kde jsem na pozici

inspektora. S vykázáním u domácího násilí jsem se tedy setkal mnohokrát a to jak s případy, kdy oběť chtěla situaci řešit a potřebovala pomoci jak ze strany orgánů činných v trestním řízení, tak ze strany státních institucí, jako jsou intervenční centra, azylové domy a podobně. Také jsem se ale setkal s případy, kdy oběť v první chvíli situaci řešit chtěla, následně ale změnila názor a s násilníkem dál zůstala ve společné domácnosti. Ze své sedmileté praxe vím, že tyto případy mohou dopadnout závažným zraněním, někdy dokonce až smrtí oběti. Faktem také zůstává, že mnoho případů domácího násilí je skrytých a orgány činné v trestním řízení tedy nemají šanci oběti nijak pomoci. Vzhledem ke všemu, co o domácím násilí vím, s čím jsem se ve své policejní praxi setkal, se domnívám, že tomuto tématu by měla být věnována velká pozornost, měl by být kladen důraz na osvětu, aby si oběti domácího násilí uvědomili, že jejich případ není ojedinělý a že jim lze pomoci.

V empirické části práce bude provedena analýza dat, kdy naším cílem bude zjistit, zda případy domácího násilí na Kladně mají stoupající či klesající tendenci a zda institut vykázání napomáhá k řešení oznámených případů. Ke stanovení cílů bude dále použita metoda řízeného strukturovaného rozhovoru s ředitelem azylového domu a policistkou zabývající se domácím násilím. Dále budou použity kazuistiky k ukázce některých oznámených případů na Kladensku. Nedílnou součástí bude i kapitola diskuse, kde bude uveřejněna analýza získaných výsledků a provedena komparace námi dosažených výsledků s výsledky jiných autorů, kteří se zpracovávanou problematikou zabývali.

Vzhledem k důležitosti tohoto tématu je v bakalářské práci popsán a vysvětlen institut vykázání, který orgány činné v trestním řízení používají u domácího násilí, proč k němu vlastně dochází, jaké mohou být jeho oběti

a jaké formy domácí násilí může mít. Důležitou roli v tomto případě hraje i právní úprava vykázaní.

2 Současný stav

2.1 Definování základních pojmů

Zákon na ochranu proti domácímu násilí zavedl do českého právního řádu institut vykázání. Jako vzor pro českou právní úpravu sloužila rakouská úprava. Podle rakouské úpravy je institut vykázání v českém právu postaven. Hlavním významem vykázání je chránit oběť domácího násilí před nebezpečím, které hrozí od pachatele po odjezdu hlídky z místa. Prostředkem této ochrany je možnost krátkodobě vykázat násilnou osobu z místa, které s obětí obývá a ve kterém k domácímu násilí dochází. Vykázáním rozumíme opatření, které má subsidiární povahu. Vzhledem k tomu se vykázání použije jen tehdy, pokud není možné ochránit oběť a její bezpečnost jiným způsobem. Vykázání může oprávněná osoba použít pouze v případech, kde lze důvodně předpokládat (například s ohledem na předcházející útoky), že dojde k dalšímu nebezpečnému útoku na život, zdraví nebo svobodu oběti. Vzhledem k tomu, že vykázání není trestněprávním úkonem, může policista vykázat pachatele i tehdy, jestliže jeho jednání nenaplnuje znaky skutkové podstaty nějakého trestného činu, ale například i přestupku (Střílková, Fryšták, 2009).

Domácí násilí je obtížné definovat komplexně jako psychopatologický nebo společensko-negativní jev v celém rozsahu. Přes to, že jde dnes o jednu z nejrozšířenějších forem násilného chování. Samotný pojem „domácího násilí“, není v odborné literatuře zcela jednoznačně definován. Je tedy důležité zmínit, že domácí násilí má mnoho různých podob a forem, které je velmi obtížné shrnout do jedné definice. Proto tedy i subjekty zabývající se společnou problematikou, mohou nahlížet na daný fenomén dosti rozdílně (Kotková, 2014).

Čírtková (2008) definuje domácí násilí jako: „*opakované, dlouhodobé a z pravidla eskalující násilí fyzického, psychického, sexuálního, sociálního a ekonomického rázu, které vytváří jednoznačně asymetrický vztah a vede ke stabilnímu rozdělení rolí na násilnou a ohroženou osobu*“ (Čírtková, 2008, s. 158).

Podle Králíčkové (2011) se jedná o „*sociálně-patologický jev sui generis, o nejnebezpečnější z forem agrese, která je mnohdy tolerována, tabuizována a bagatelizována, neboť se děje právě za zavřenými dveřmi. Domácí násilí bývá latentní, těžko diagnostikovatelné, mnohdy nepředvídatelné, nepochopitelné a nepostižitelné*“ (Králíčková, 2011, s. 89).

Podle Špatenkové (2011) pojem domácí násilí lze vymezit jako bezprávně vynucenou nadvládu některého člena rodiny nad jiným členem, resp. členy, popř. jako využívání převahy (nejčastěji fyzické) k vykonávání bezpráví vůči jiné osobě resp. osobám v rodinném systému.

Nejvyšší správní soud definoval ve svém rozsudku č. j. 5 As 84/2008-81 ze dne 31. 3. 2009 domácí násilí takto: „*Domácím násilím se zpravidla označuje týrání a násilné jednání, odehrávající se mezi osobami blízkými, žijícími spolu ve společné domácnosti, kdy jedna násilná osoba získává a udržuje nad druhou moc a kontrolu*“ (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2009, č. j. 5 As 84/2008-81).

I přes to, že jednotlivé definice jsou rozdílné, je možné v nich zároveň nalézt společné základní znaky, kterými se domácí násilí vyznačuje. Lze tak říci, že jde o násilí, ať už fyzické, psychické či jiné, které je opakované, stupňující se a dochází k němu mezi osobami blízkými (Kotková, 2014).

V ČR bývá částí odborné veřejnosti a drtivou většinou veřejnosti laické domácí násilí chápáno spíše v jeho širším slova smyslu. Násilné chování

v rodině zahrnuje jakýkoliv čin, nebo opomenutí, spáchané v rámci rodiny některým z jejich členů, které podkopávají život, tělesnou nebo duševní integritu, nebo svobodu jiného člena stejné rodiny, nebo vážně poškozují rozvoj jeho osobnosti (Bednářová a kol., 2009).

2.2 Znaky domácího násilí

Ze shora uvedených definic domácího násilí můžeme na podkladě autorky Králíčkové (2011) odvodit tyto hlavní znaky domácího násilí, které jsou jeho společným prvkem:

- **Opakování a dlouhodobost** - opakování a dlouhodobost patří k důležitým znakům domácího násilí. Násilný útok není jeden, musí k nim docházet opakovaně a po delší dobu. Jeden samotný útok nemůže charakterizovat domácího násilí, i přes to, že je velmi brutální. Může naplnit znak skutkové podstaty jiného trestného činu, např. ublížení na zdraví, ale nikoli skutkovou podstatu týrání osoby žijící ve společné domácnosti. Může se stát, že začne pomalu a postupně, různým ponižováním, nadávkami, nadměrnou kontrolou, takže si prvních příznaků domácího násilí oběť ani nemusí nevšimnout. K domácímu násilí nedochází nepřetržitě, ale střídají se dvě fáze. Fáze násilí je vystřídána fází klidu, kdy agresor svého činu lituje, snaží se přesvědčit oběť o tom, že tentokrát šlo jen o jednorázový útok a nic takového se už nikdy nebude opakovat. U oběti se mohou objevit pochybnosti a agresorovi útok odpustí, následně se situace opět může opakovat.

- **Eskalace** - je typická, vzhledem k tomu, že intenzita domácího násilí se časem stupňuje. V případě, že nedojde k zastavení těchto útoků, stávají se častějšími a více agresivními, není vyloučeno, že může dojít k velmi závažným zraněním a trvalým následkům. Fáze klidu je stále kratší a méně častá

a naopak frekvence a brutalita útoků se zvyšují. Po každém dalším útoku si agresor dovolí k oběti víc.

- **Rozdělení rolí osoby** - při domácím násilí jsou vždy jasně rozděleny role osoby ohrožené a osoby násilné. Je zcela jasné, kdo je agresorem a kdo obětí. Tyto role jsou neměnné. Za domácí násilí nepovažujeme hádky a rvačky, při kterých dochází ke střídání rolí, nebo jsou-li role rovné, tzv. „italská domácnost“, i když k takovým hádkám dochází opakovaně. Tento znak u situací domácího násilí nesmí chybět, jinak se o domácí násilí nejedná.

- **Neveřejnost** - k domácímu násilí dochází v soukromí domova a bez dalších svědků. Násilníky je těžké usvědčit a potrestat, vzhledem k tomu, že existují dva názory a dvě verze, které se různí. Ve většině případů zde nejsou svědci, kteří by mohli oběť podpořit a její tvrzení dosvědčit. Proto soud stojí před velmi těžkým úkolem posoudit dvě naprosto odlišné výpovědi, které jsou navíc velmi subjektivní. Mnoho případů domácího násilí je latentních, protože oběť se častokrát nikomu nesvěří a tyto situace zůstávají nevyřešeny. S tím souvisí i společné bydlení agresora a oběti. Sdílením společného obydlí totiž mezi osobami vzniká zvláštní pouto, specifická forma vzájemné závislosti a je obzvlášť obtížné se přítomnosti násilníka zbavit, nelze ho ze společného obydlí snadno vyhnat a opustit svůj domov a odejít pryč je velmi těžké.

K domácímu násilí zpravidla dochází v rodině nebo v partnerském vztahu. V těchto případech je blízký vztah mezi obětí a agresorem jasně daný, stejně jako jejich vzájemné propojení a závislost. Partneři nebo členové rodiny žijící spolu v jedné domácnosti mají k sobě velmi blízko, jeden na druhém může být závislý nejen ekonomicky, ale také psychicky a citově. Blízký vztah mezi lidmi vzniká ale už samotným společným bydlením. Proto hovoříme o domácím násilí také mezi spolubydlícími v jednom bytě nebo v jednom pokoji na vysokoškolské koleji. Přesto, že mezi sebou nemají nijak zvlášť blízký vztah, jejich společným pojítkem je právě ono společné bydlení (Čírtková, 2009).

2.3 Podoby domácího násilí

Rozlišujeme několik podob domácího násilí. Kromě fyzického napadání blízké osoby existují i jiné druhy domácího násilí, které jsou minimálně stejně nebezpečné. Jde o psychické, sexuální a ekonomické násilí. Ve většině případů se spolu tyto druhy násilí prolínají (Voňková, 2008).

- **Psychické násilí** má nejvíce destruktivní následky. Může mít podobu vyhrožování, ponižování, stálého kontrolování, urážení, ničení osobních věcí. Mezi partnery je častá urážlivá, zraňující komunikace a ignorování. Někteří lidé, kteří jsou si velice blízcí a navzájem znají své slabé stránky, toho začnou psychologicky využívat. Vybíjí si zlost a agresi jeden na druhém tak, jak by si to nikdy k nikomu cizímu nedovolili (Buskotte, 2008).

Oběť je slovně ponižována, partner má narážky na její vzhled, oblékání, inteligenci. Často se stává, že oběť tomu, co jí agresor říká, uvěří. Psychické týrání může člověka přivést až k absolutnímu zhroucení. Může se vyskytovat samostatně, ale i ve spojitosti s ostatními typy násilí. Patří sem i sociální omezování oběti, její izolování od přátel, rodiny, od okolního světa, chodit ven smí jenom na nákupy, či jako doprovod dětí. Nesmí na kulturní akce, na úřady. Psychické násilí se mnohem hůře prokazuje než fyzické, kde jsou modřiny hned vidět, proto často ženy žijící v psychickém násilí tak snadno na svoji situaci rezignují, zvyknou si a stále nechávají partnery stupňovat týrání, časem si už ani samy nedovedou reálně uvědomit celou situaci (Ševčík, Špatenková, 2011).

- **Fyzické násilí** představuje opakované bití oběti, intenzita se stupňuje a může skončit až vraždou. Zprvu je oběť překvapena a neví jak se zachovat. Většinou toto násilí začíná strkáním, fackami, taháním za vlasy. Pokračuje

bitím, kopáním, údery pěstí, dušením, pálením, bodáním, topením. Někdy končí ublížením na zdraví i smrtí oběti (Ševčík, Špatenková, 2011).

- Do kategorie **sexuálního násilí** spadá znásilnění, nucení k různým sexuálním praktikám, zraňování. Může též zahrnovat odpírání sexuálního kontaktu. Násilní muži ve vztahu si myslí, že jim oběť musí ve všem vyhovět, je jejich a mají na to právo. Oběť se nedobrovolně tedy musí podvolit (Čírtková, 2009).

- **Ekonomické násilí** se projevuje například tím, že oběť nesmí chodit do zaměstnání, tím pádem nemá svůj příjem peněz. Pokud jí partner nějaké peníze dává, tak jen omezenou částku a veškeré výdaje jí kontroluje. Pokud ženě partner dovolí chodit do práce, peníze jí bere (Ševčík, Špatenková, 2011).

2.4 Vykázání

Vykázání se do českého práva dostal zákonem č. 283/1991 Sb., o Policii ČR. Tento institut začal mít dopad v praxi 14. března 2006, kdy byl Parlamentem ČR schválen zákon č. 135/2006 Sb., kterým se měnily některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím. Zákon č. 135/2006 Sb. změnil 5 zákonů, a to zk.č.283/1991 Sb. o Policii ČR ve znění pozdějších předpisů (dále jen VZPP), zk.č.99/1963 Sb., občanský soudní řád VZPP, zk.č.140/1961 Sb., trestní zákon VZPP, zk.č.100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení VZPP a zk.č.114/1988 Sb., o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení VZPP. K úpravě institutu vykázání došlo v roce 2009, kdy 1. 1. nabyl účinnosti nový zákon o Policii České republiky (273/2008 Sb.). V hlavě VII., paragrafech 44 až 47, je upraveno Vykázání.

2.4.1 Právní předpisy

Návrh legislativních podkladů, které mají chránit před domácím násilím, byl představen v roce 2004 expertní skupinou Aliance proti domácímu násilí. Tato skupina vznikla z iniciativy občanského sdružení Bílý kruhu bezpečí a Philip Morris ČR a. s. v roce 2002. Dne 14. 3. 2006 pak Parlament ČR zákon schválil a 1. 1. 2007 nabyl účinnosti jako zákon číslo 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím. Těžiště zákona spočívá v přiměřeném zásahu státu do soukromé sféry osob, po kterém dochází k vykázání pachatele ze společně obývaného prostoru, a to bez svolení či dokonce proti vůli ohrožené osoby. Účelem zákona ovšem nebylo trestat vykázanou osobu tím, že nebude moci vstoupit po určitou dobu do svého obydlí, nýbrž snaha pomoci osobě ohrožené. Určitá časová lhůta, která je ze zákona stanovena, dává ohrožené osobě možnost vymanit se z područí násilné osoby, zhodnotit situaci a případně i podniknout některé právní kroky. Vykázání má tedy preventivní charakter, nikoliv sankční. To ovšem nebrání tomu, aby bylo použito vícekrát (Důvodová zpráva k navrhované právní úpravě o ochraně před domácím násilím, obecná část, 2012).

Opakované vykázání je v praxi celkem běžné. Důležité je také zmínit část důvodové zprávy návrhu tohoto zákona, ve které se píše: *„právní úprava usiluje o jednoznačné vyhranění postoje státu, který formou institutu vykázání dává jednoznačně najevo vůli upřednostňovat právo na ochranu života, zdraví a lidské důstojnosti před ochranou vlastnických či uživatelských práv“* (Důvodová zpráva k navrhované právní úpravě o ochraně před domácím násilím, obecná část, 2012).

Jedná se zde o případné možné spory ohledně omezování vlastnického práva vykázané osoby. Zákonodárce dal v tomto případě jasně najevo, že právo na ochranu zdraví a lidského života má jednoznačně přednost před právem

vlastnickým (Důvodová zpráva k navrhované právní úpravě o ochraně před domácím násilím, obecná část, 2012).

2.4.2 Přínos institutu vykázání

Do té doby, než byl přijat zákon na ochranu proti domácímu násilí, nebylo možné oběti zajistit bezpečí ihned po odjezdu policejní hlídky. Takže i když došlo k tomu, že byla k incidentu přivolána policie, která na místě situaci uklidnila, vše bylo sepsáno a zaznamenáno, po odjezdu policistů byla oběť ponechána opět v přítomnosti násilníka a stále pod psychickým tlakem, jak se bude situace dále vyvíjet. Navíc dle ustanovení § 163 trestního řádu je k řadě trestných činů spáchaných na osobě blízké nutný souhlas oběti se stíháním. A oběť může i zpětně vzít svůj souhlas zpět. Takže i když v přítomnosti policistů se stíháním souhlasila, často byl tento souhlas po nějaké době vzat zpět.

V současné době, při existenci institutu vykázání mohou policisté pachatele okamžitě vykázat z bytu až na deset dní. Tím oběť získá dost času na to, aby si uvědomila situaci, sebrala síly a mohla si uspořádat své záležitosti, může vyhledat odbornou pomoc, případně zajistit si jiné bydlení, podat žádost o rozvod manželství a hlavně může podat trestní oznámení a návrh na vydání soudního předběžného opatření. Pozitivním znakem vykázání je také to, že k jeho použití policisté přistupují na základě svého vlastního uvážení a na základě informací, které získají, bez ohledu na vůli a přání oběti. Nedochozí tak k další traumatizaci oběti. Samozřejmě není možné ohrožené osobě zákonem přikázat, aby vztah negativně poznamenaný domácím násilím ukončila, díky pravomoci policie o vykázání rozhodnout bez vůle ohrožené osoby je ale možné poskytnout takové osobě dostatek času a klidu na to, aby svou situaci bez nátlaku z jakékoli strany zvážila. Navíc se vykázání

nyní provádí faktickým úkonem, není k němu třeba žádného rozhodnutí (Bednářová, Macková, Prokešová, 2006).

Policista pouze vydá potvrzení o provedení vykázání a doručení tohoto potvrzení vykázané osobě je vykázání provedeno. Vykázaná osoba má právo podat námitky proti vykázání, a to buď přímo na místě, nebo písemně příslušnému krajskému ředitelství policie ve lhůtě tří dnů (Střílková, Fryšták, 2009).

2.4.3 Možná rizika institutu vykázání

Nově zavedený zákon vyvolal řadu otázek týkajících se vykázání v praxi. Jedna z nich také byla, zda je možné využívat tento institutu i v situacích, kdy se o domácí násilí nejedná. Ohrožená osoba by v úmyslu docílit vykázání osoby žijící ve společném obydlí uvedla záměrně nepravdivé údaje. V takovém případě by se takové jednání ohrožené osoby posuzovalo jako přešůpek proti občanskému soužití dle ust. § 7 z. č. 251/2016 o některých přešůpcích (Střílková, Fryšták, 2009).

2.4.4 Zákon o Policii České republiky

Zákon o Policii České republiky (273/2008 Sb.) vešel v platnost 1. 1. 2009. Tento zákon obsahuje úpravu institutu vykázání. K aktualizaci vykázání vedly zákonodárce především zkušenosti z předchozí dvouleté praxe, kdy se při vykázání postupovalo dle zákona č. 135/2006. Úprava institutu vykázání je obsažena v paragrafech 44 až 47, hlavě VII. zákona č. 273/2008 Sb. O Policii České republiky. Za nejdůležitější lze považovat paragraf 44, který stanoví:

„(1) Lze-li na základě zjištěných skutečností, zejména s ohledem na předcházející útoky, důvodně předpokládat, že se osoba dopustí nebezpečného útoku proti životu, zdraví anebo svobodě nebo zvlášť závažného útoku proti lidské důstojnosti, je policista oprávněn vykázat tuto osobu z bytu nebo domu společně obývaného s útokem ohroženou osobou (dále jen „společné obydlí“), jakož i z bezprostředního okolí společného obydlí. Policista je oprávněn tuto osobu vykázat i v její nepřítomnosti.

(3) Vykázání oznámí policista ústně vykázané i ohrožené osobě a vyhotoví potvrzení o vykázání, které jim předá proti podpisu. Součástí potvrzení o vykázání je vymezení prostoru, na který se vykázání vztahuje, uvedení totožnosti ohrožené a vykázané osoby, poučení o právech a povinnostech vykázané osoby a adresa útvaru policie, u kterého si může vyzvednout kopii úředního záznamu o vykázání. Odmítne-li ohrožená nebo vykázaná osoba potvrzení o vykázání převzít nebo odmítne-li písemně potvrdit jeho převzetí, policista tuto skutečnost uvede v úředním záznamu.

(4) Není-li vykázaná osoba vykázání přítomna, poučení o jejích právech a povinnostech v souvislosti s vykázáním jí policista poskytne při prvním kontaktu. Je-li to možné, policista této osobě předá potvrzení o vykázání, v opačném případě ji poučí o možnosti převzít potvrzení o vykázání a kopii úředního záznamu o vykázání u příslušného útvaru policie; součástí poučení je i údaj o adrese tohoto útvaru.

(5) Nesouhlasí-li vykázaná osoba s vykázáním, může proti němu na místě podat námitky, které policista uvede v potvrzení o vykázání. Policista námitky předá bez zbytečného odkladu krajskému ředitelství příslušnému podle místa vykázání (dále jen „příslušné krajské ředitelství“). Vykázaná osoba může dále do 3 dnů ode dne převzetí potvrzení o vykázání podat příslušnému krajskému ředitelství námitky písemně. Lhůta pro podání námitek počíná běžet dnem následujícím po dni, kdy došlo k převzetí potvrzení o vykázání a je považována za dodrženu, jsou-li námitky nejpozději v její poslední den předány k poštovní přepravě nebo podány u příslušného krajského ředitelství. O tomto právu policista vykázanou osobu poučí před předáním potvrzení o vykázání. “(zákon č. 273/2008 Sb.)

Paragrafy 45,46 a 47 výše uvedeného zákona upravují práva a povinnosti vykázané osoby, ohrožené osoby a povinnosti policisty.

Ohrožená osoba má dle ust. § 46, zákona č. 273/2008 Sb., právo na podání návrhu na vydání předběžného opatření podle občanského soudního řádu a dále právo na využití psychologických, sociálních nebo jiných služeb v oblasti pomoci obětem násilí.

Vykázaná osoba má dle ust. § 45, zákona č. 273/2008 SB, právo na vznesení námitek na místě incidentu při nesouhlasu s vykázáním, dále má také právo vznést písemně námitky proti vykázání do tří dnů ode dne převzetí potvrzení o vykázání k příslušnému krajskému ředitelství podle místa vykázání, právo vzít si ze společného obydlí věci sloužící k její osobní potřebě, osobní cennosti a osobní doklady před opuštěním prostoru vymezeným policistou, právo vzít si v průběhu vykázání ze společného obydlí věci sloužící k osobní potřebě, osobní cennosti a osobní doklady a věci nezbytné pro podnikání či výkon povolání. Právo lze uplatnit pouze jedenkrát a pouze v přítomnosti policisty, právo ověřit si provedení vykázání na telefonním čísle 158 a právo vzít si kopii úředního záznamu o tomto vykázání u příslušného útvaru policie. (zákon č. 273/2008 Sb.)

2.4.5 Trvání vykázání

Délka vykázání je 10 dní. Tato hranice byla zvolena na základě již zmiňovaných rakouských zkušeností. Pokud během deseti dnů podá oprávněná osoba návrh k civilnímu soudu na vydání předběžného opatření, prodlouží se automaticky doba vykázání až do dne nabytí právní moci rozhodnutí, kterým o tomto návrhu rozhodl soud. Vzhledem k zachování objektivit je podle zákona nutná při vykázání přítomnost nezúčastněné osoby. Za takovou osobu je považována osoba, která nemá žádný příbuzenský ani jiný

obdobný poměr k vykazované či chráněné osobě. Nezúčastněnou osobou nemůže být policista. Její přítomnost není vyžadována pouze v případě, že by hrozilo nebezpečí z prodlení. Rozhodnutí policisty, který vykázaní provádí, je účinné od okamžiku, kdy bylo prokazatelně sděleno osobě, proti které směřuje. Hned poté musí vykázaná osoba opustit prostor, který policista uvedl v potvrzení o vykázaní. Součástí vykázaní je také zákaz vstupu do tohoto prostoru a povinnost zdržet se jakéhokoli styku a kontaktování poškozené osoby. Vykázaná osoba má podle zákona právo si ze společného obydlí vzít věci, které slouží její osobní potřebě, doklady, cennosti a věci, které potřebuje pro výkon svého zaměstnání nebo podnikání. Vzhledem k tomu, že policista je povinen do 24 hodin od vstupu do obydlí zaslat kopii úředního záznamu příslušnému intervenčnímu centru a soudu, který je příslušný k rozhodnutí o návrhu na vydání předběžného opatření, dozví se o domácím násilí v konkrétní domácnosti i další instituce. Pokud je v obydlí přítomna i nezletilá osoba, musí policista zaslat kopii také orgánu, který se stará o sociálně-právní ochranu dětí (Střílková, Fryšták, 2009).

2.4.6 Domácí násilí v oblasti přestupků

Vyhodnocení, zda se při jednotlivém oznámení jedná o domácí násilí, záleží jednak na získání dostatečného množství potřebných informací a na jejich vyhodnocení policisty zasahujícími na místě. Při příjezdu hlídky na místo je často zjištěno, že se jedná o hádku mezi partnery, kdy některý ze znaků domácího násilí chybí a v uvedeném případě se tedy jedná o přestupek proti občanskému soužití dle ust. § 7 z. Č. 251/2016 o některých přestupcích. V sedmém odstavci uvedeného paragrafu je stanoveno, kdy řízení o přestupku spáchaném mezi osobami blízkými lze zahájit a v již zahájeném řízení pokračovat pouze se souhlasem osoby přímo postižené spácháním přestupku.

V přestupkovém řízení se jedná se o situace, kdy se fyzická osoba dopustí přestupku tím, že jinému ublíží na zdraví, nebo úmyslně naruší občanské soužití tak, že jinému vyhrožuje újmou na zdraví, jiného nepravdivě obviní z přestupku, se vůči jinému dopustí schválnosti, nebo se vůči jinému dopustí jiného hrubého jednání. Dále o situace, kdy fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že jinému ublíží na cti tím, že ho zesměšní nebo ho jiným způsobem hrubě urazí a právnická osoba se dopustí přestupku tím, že jinému ublíží na cti tím, že ho zesměšní nebo ho jiným způsobem hrubě urazí. (zákon č. 251/2016 Sb.)

2.4.7 Důsledky porušení vykázání vykázanou osobou

Policisté jsou povinni provést ve stanovené lhůtě kontrolu, zda vykázaná osoba dodržuje povinnosti, které má uloženy v souvislosti s vykázáním. Práva a povinnosti vykázané osoby jsou stanoveny v § 45 zač. 273/2008 Sb. Pokud by osoba porušila povinnosti uvedené v § 45 odst. 1, mohla by se dopustit přestupku podle § 7 z.č. 251/2016 Sb., při závažném nebo opakovaném maření vykázání by dokonce mohla nastoupit trestní odpovědnost za spáchání trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí podle ust. § 337 odst. 2 z.č. 40/2009 Sb.

2.5 Předběžné opatření soudu

Institut předběžných opatření je upraven v hlavě II. občanského soudního řádu Předběžná opatření a zajištění důkazu. Podle obecného ustanovení může předseda senátu nařídit předběžné opatření, je-li třeba, aby byly zatímně upraveny poměry účastníků, nebo je-li obava, že by výkon soudního rozhodnutí byl ohrožen. Občanský soudní řád upravuje několik druhů předběžných opatření, ve kterých je možné předběžné opatření vydat Návrh na vydání předběžného opatření může podat osoba, která se cítí být jednáním účastníka, proti kterému návrh směřuje, vážně ohrožena na životě, zdraví,

svobodě nebo lidské důstojnosti. O návrhu rozhoduje předseda senátu místně příslušného soudu. (zákon č. 99/1963 Sb.)

Předběžným opatřením může být účastníku nařízeno zejména, aby:

„a) opustil společné obydlí, jeho bezprostřední okolí, nezdržoval se ve společném obydlí nebo do něj nevstupoval;

b) nevstupoval do bezprostředního okolí společného obydlí nebo obydlí navrhovatele a nezdržoval se tam;

c) se zdržel setkávání s navrhovatelem;

d) se zdržel nežádoucího sledování a obtěžování navrhovatele jakýmkoli způsobem“.

(zákon č. 99/1963 Sb.).

Předběžné opatření se může použít nejen v situaci, kdy spolu oběť a pachatel sdílí jeden byt, ale i v situaci, kdy tomu tak není. Délka předběžného opatření je jeden měsíc od jeho vykonatelnosti, je možné ji prodloužit. Pokud bude podán návrh na prodloužení předběžného opatření, skončí lhůta, až soud o prodloužení rozhodne. Prodloužit předběžné opatření je možné v případě, že před uplynutím lhůty jednoho měsíce je zahájeno řízení ve věci samé. Maximální doba trvání předběžného opatření je 1 rok od okamžiku jeho nařízení. Při zvažování prodloužení předběžného opatření musí vzít soud v úvahu zejména trvání stavu ohrožení navrhovatele, obsah a důvody podaného návrhu na zahájení řízení ve věci samé, majetkové či jiné poměry účastníků (zákon č. 99/1963 Sb.).

Samotná existence vykazání a předběžného opatření k řešení problému domácího násilí nestačí. Uzákonění těchto institutů je pouze prvním krokem, na který navazují další, které jsou ovlivněny lidským faktorem. Především je důležitý přístup a informovanost policistů, soudců, dalších institucí, které zde hrají nějakou roli, a v také na široké veřejnosti.

2.6 Postup policistů při provádění vykázání

Příslušníci Police ČR postupují při vykázání osoby, která páchá násilí na osobě jiné, podle metodické příručky č. 1/2010, kterou vydalo ředitelství pořádkové policie Policejního prezidia ČR, čímž aktualizovalo doposud vydaný a využívaný pokyn č. 166/2009 o provádění vykázání.

SARA DN – je diagnostická metoda (Spousal Assault Risk Assessment), která vznikla v Kanadě a poprvé byla nejprve využita ve Švédsku, odkud byla následně rozšířena do ostatních států. Metoda obsahuje 15 otázek, kterými se má zjistit, jestli jsou přítomny rizikové faktory, které by poukazovaly na přítomnost domácího násilí. (viz příloha 2 na straně č. 70). Úvodních 5 otázek je zaměřeno na získání informací o přítomnosti rizikových faktorů u osoby, které se chová násilně v aktuálním vztahu, následujících 5 otázek zjišťuje sklony k agresivitě v obecné rovině, tj. přítomnost násilných sklonů ve veřejném životě a posledních 5 otázek se zaměřuje na osobu, na které je domácí násilí pácháno (www.donalinka.cz).

„Vykázané osobě policista v souladu se zákonem č. 273/2008 Sb. po vyplnění předá potvrzení o vykázání a poučení vykázané osoby. Osobu také ústně poučí o povinnostech a právech. Pokud tyto písemnosti osoba odmítne převzít nebo podepsat, policista toto poznamená do potvrzení o vykázání. Pokud násilná osoba na místě podá námítky, policista námítky zapíše do potvrzení o vykázání a informuje neprodleně svého nadřízeného nebo příslušné operační středisko. Pokud se vykázaná osoba nenachází v době vykázání ve společném obydlí, informuje o tomto neprodleně příslušné operační středisko nebo vedoucího Územního odboru krajského ředitelství policie. Policista poskytne násilné osobě seznam ubytovacích zařízení, případně ji umožní si telefonicky ubytování zajistit. Vyzve násilnou osobu k vydání všech klíčů od společného obydlí a toto uvede v potvrzení o vykázání. Jedná se o povinnost vykázané osoby. Policista klíče zapečetí do obálky a tu uloží u spisového materiálu. V případě neuposlechnutí výzvy

poučí osobu o následcích – svým jednáním se osoba může dopustit přestupku. Klíče nelze odebrat za použití násilí. Policista musí umožnit osobě, aby si mohla vzít své osobní potřeby, cennosti a doklady“ (zákon č. 273/2008 Sb.).

V případě, že vykázaná osoba v době vykázání ze společného obydlí není přítomna na místě, příslušníci Policie ČR musí zajistit její vyhledání a následné doručení vyrozumění. Vykázaná osoba je vždy poučena o svých právech a povinnostech a má právo si své vykázání telefonicky ověřit na tísňové lince 158. Vykázaná osoba má právo na vyzvednutí potvrzení o vykázání a kopii úředního záznamu, který souvisí s vykázáním u příslušného útvaru Policie ČR.

Osobě, které je ohrožována domácím násilím poskytnou příslušníci Policie ČR kontakty na instituce, které se věnují právě obětem domácího násilí. Následně jsou vysvětleny postupy a kontakty na intervenční centra, které obětem nabízejí bezplatně psychosociální podporu (zákon č. 273/2008 Sb.).

Příslušník Policie ČR v souladu se zákonem č. 273/2008 Sb. zajistí, aby byly všechny zjištěné skutečnosti zaneseny do informačního systému. Nejpozději do 24 hodin musí sepsat úřední záznam o vykázání a zařídí, aby s tímto záznamem mohli mít možnost seznámení všichni účastníci řízení. Jak osoba páchající násilí, tak osoba, která je násilím ohrožena. Je nutné, aby úřední záznam obsahoval všechny náležitosti a byly řádně vysvětleny veškeré důvody, které vedly k vykázání agresora ze společné domácnosti. Opis vyhotoveného záznamu je zasílán do intervenčního centra, okresního, nebo městského soudu a následně taktéž kompetentnímu orgánu, které se věnuje sociálně právní ochraně dětí, pokud se tyto nacházejí v domácnosti, ve které dochází k páčání násilí (zákon č. 273/2008 Sb.).

Do 3 dnů od vydání rozhodnutí o vykázání musí příslušník Policie ČR provést kontrolu, zda je rozhodnutí o vykázání dodržováno. Je-li dodržován vstup do vymezených prostor a zákaz kontaktování a jakéhokoliv navazování styku s ohroženou osobou. Pokud dojde ke zjištění, že se vykázaná osoba nachází v místech, odkud byla úředně vykázána, vyzve vykázanou osobu, aby tento prostor opustila. Pokud vykázaná osoba místo neopustí, je policista oprávněn využít donucovacích prostředků. Pokud končí 10 ti doba vykázání ze společné domácnosti, ověřuje příslušník Policie ČR, zdali bylo vydáno předběžné opatření. V případě, že opatření vydáno nebylo, jsou vykázané osobě vydány klíče a ukončení vykázání zapíše do informačního systému evidence trestního řízení Policie ČR. Pokud návrh na předběžné opatření vydán byl, nejsou násilné osobě klíče vydány a čeká se na rozhodnutí příslušného soudu. Pokud je opatření soudem zamítnuto, jsou klíče násilné osobě vydány a opatření ukončeno, v opačném případě, kdy soud návrhu vyhoví, jsou klíče předány příslušnému soudu a do informačního systému je zaznamenáno, že předběžné opatření bylo vydáno (zákon č. 273/2008 Sb.).

3 Cíl práce a hypotézy

Před samotným výzkumem byla realizována předběžná teoretická analýza poznatků, pomocí které došlo k seznámení se současným stavem zkoumané oblasti. Před zpracováním teoretické části a vypracováním praktické části bakalářské práce byla prostudována literatura v dostupných databázích.

Relevantní informace jsme hledali v:

- dostupné tuzemské a zahraniční odborné literatuře,
- dostupných (obsahově korektních) odborných časopisech,
- portálech závěrečných kvalifikačních prací Univerzity Karlovy, Masarykovy univerzity a Českého vysokého učení technického,
- v databázi Scopus, Web of Science, PsycINFO, SocINDEX with Full text, Wiley Online Library atd.

Cílem prostudování této literatury bylo získání dostatečného množství relevantních odborných článků nebo závěrečných kvalifikačních prací, které se svým metodickým přístupem zaměřují na institut vykázaní v souvislosti s domácím násilím a byly v nich realizované výzkumy formou analýzy dat.

V bakalářské práci byla provedena analýza případů domácího násilí, ke kterým došlo na území města Kladno se zaměřením na zjišťování míry efektivnosti vykázaní ze společné domácnosti. Statistické údaje Policie ČR byly analyzovány a zpracovány formou grafů. Analýza byla doplněna o kazuistiky a rozhovory.

3.1 Cíl práce

V bakalářské práci byly definovány dva cíle. Prvním cílem je zjistit bylo zmapovat výskyt případů domácího násilí, které řeší Policie ČR. Druhým cílem je zjistit efektivnost institutu vykázání, kterého je využíváno při řešení výskytu domácího násilí v Kladně. Získané informace byly zobrazeny pomocí grafů, ve kterých jsou data přehledně znázorněna. Pro demonstrování případů domácího násilí a případů vykázání v Kladně byly zvoleny sloupcové grafy.

3.2 Stanovené hypotézy

V bakalářské práci byly stanoveny níže uvedené hypotézy:

Hypotéza č. 1: *Předpokládáme, že v Kladně počet případů domácího násilí od roku 2016 klesá.*

Hypotéza č. 2: *Předpokládáme, že větší proškolení a informovanost policistů zvyšuje využití institutu vykázání od roku 2016.*

4 Metodika

4.1 Kazuistika

Jedna z definicí uvádí, že kazuistika (case report) je popis výjimečného/zajímavého klinického případu/choroby. Můžeme říct, že je podobná žánru vědeckého článku. Kazuistika zůstává i v současnosti hodnotným zdrojem nových informací a je excelentní učební pomůckou. Kazuistika obvykle prezentuje komplexní pohled na klinicky zajímavý případ/nemoc (Meško, Katuščák, Findra, 2006).

4.2 Strukturovaný rozhovor

Rozhovor je interakční situace, ve které výzkumník klade otázky respondentovi. Od běžného rozhovoru se liší tím, že se uskutečňuje s jasným odborným zaměřením, otázky jsou standardizované, zaměřené na určité oblasti a interpretace výsledků je často kvalitativního a kvantitativního charakteru. Výzkumník musí počítat s tím, že respondent nemusí na všechny otázky odpovídat správně a pak musí vybrat otázky jiné. Ve fázi sestavování rozhovoru, hned v úvodu, všichni se seznámíme s tématem rozhovoru, stanovíme jeho cíle, připravíme strukturu rozhovoru a také musíme zvážit, zda budeme odpovědi zapisovat nebo např. nahrávat na magnetofon (Farkašová, 2006).

V úvodu rozhovoru seznámíme respondenta s tím, proč a za jakým cílem rozhovor provádíme a také, zda je rozhovor anonymní nebo ne. Střední část rozhovoru je věnována výzkumnému problému. Samotný rozhovor dělíme na standardizovaný, nestandardizovaný, individuální, skupinový, otevřený nebo skrytý. V závěrečné fázi výzkumník shrnuje vše, co se dozvěděl a samozřejmě respondentovi poděkuje za jeho čas. Formulaci otázek

v rozhovoru musí výzkumník věnovat dostatek pozornosti. Nejdůležitější je stanovit okruhy, na které se chceme ptát a poté vytvořit otázky. Pro jeden okruh stanovujeme více otázek. Otázky musí být správně formulované, krátké, srozumitelné a přizpůsobené schopnostem respondenta (Farkašová, 2006).

4.3 Analýza

Analýza je proces rozčlenění či rozboru složitějšího celku nebo skutečností na jednodušší části. Je to rozbor vlastností, vztahů, faktů postupující od celku k částem. Na rozdíl od syntézy, při které se postupuje od části k celku. Analýza je jeden ze základních způsobů rozboru situace či systému. V praxi existuje mnoho konkrétních metodik či analytických technik, které upřesňují postup analýzy pro konkrétní systém či situaci. Analýza umožňuje odhalovat různé vlastnosti jevů, procesů, systémů a jejich stavbu, vyčleňovat části, rozporné tendence apod. Analýza umožňuje oddělit podstatné od nepodstatného, odlišit trvalé vztahy od nahodilých. Někaké využití analýzy najdeme téměř ve všech aspektech podnikání a řízení – lze analyzovat stav něčeho, například organizaci a její části (viz architektura organizace), informační systém, analyzovat lze také zpětně podklady či výsledky nějaké činnosti a odvozovat (indukcí, či dedukce) z nich závěry, náměty na zlepšení a podobně. Analýza je základem prakticky všech oblastí řízení, používá se při řízení kvality (např. PDCA cyklus), strategickém řízení, řízení bezpečnosti, rizik, řízení financí a v celé řadě dalších oblastí (<https://managementmania.com/cs/analyza>).

4.4 Sběr dat

Ke sběru potřebných dat jsem využil především Evidenci trestního řízení, ke které jsem se dostal pomocí systému ETŘ. Analýzou statistických údajů Policie ČR za období 2016 až 2018 bylo v Kladně prověřováno 57 případů domácího násilí podle trestního zákona § 199 zák. č. 40/2009 Sb.

Sběr dat jsem doplnil pomocí metody tzv. rozhovoru orientovaného na problém, který J. Maňák charakterizuje takto: jedná se o otevřený, polostrukturovaný rozhovor vycházející z formulace určitého problému, který se stále znovu v průběhu dotazování vrací. (Maňák, 2002)

Použil jsem kvalitativní metodu sběru dat a to pomocí řízených rozhovorů s odborníky z praxe. Mezi oslovenými byl ředitel Azylového domu Kladno, Ing. Václav Kohlík a policistka Skupiny kriminální policie a vyšetřování Kladna nrap. Alena Pokorná. Rozhovory probíhaly v průběhu měsíce května.

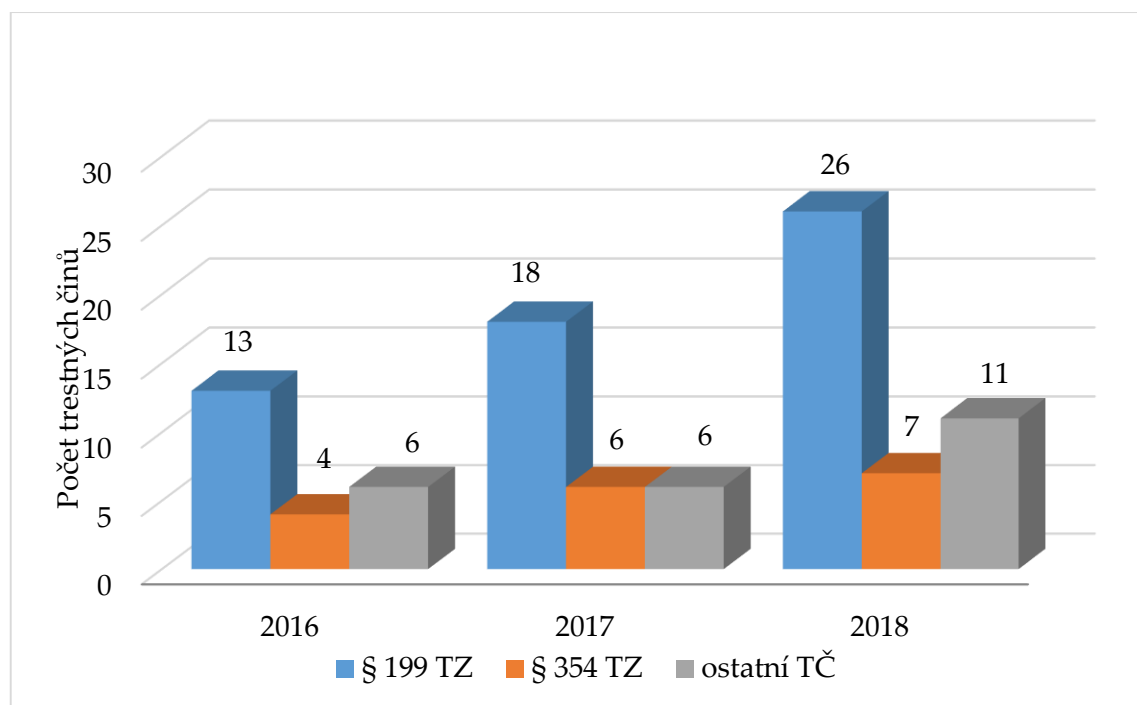
Získané informace byly následně analyzovány a doplněny o vybrané kazuistiky přímo z policejní praxe.

5 Výsledky

5.1 Analýza případů domácího násilí v Kladně

Analýza dat byla zpracována se souhlasem ředitele územního odboru Kladno plk. Ing. Bc. Václava Hatlmana (jeho povolení s uveřejněním informací tvoří přílohu č. 1 na straně č. 69), data byla zjištěna v systému evidence trestního řízení.

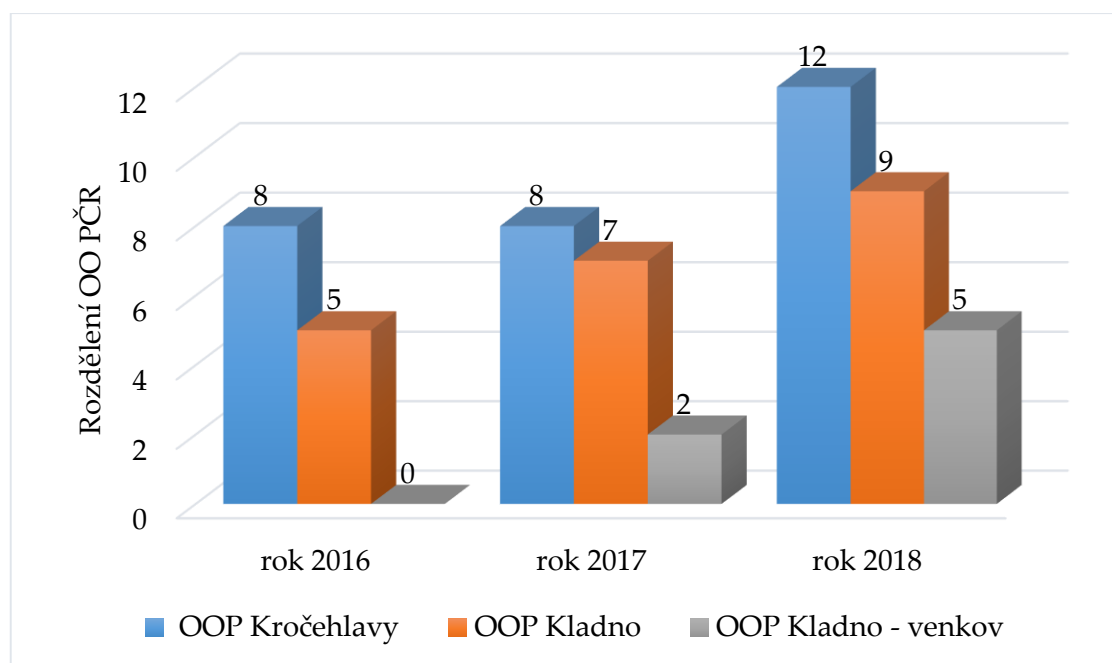
Analýzou statistických údajů ze zdrojů Policie ČR jsme zjistili, že v Kladně bylo za období od roku 2016-2018 zpracováno celkem 3417 případů trestných činů. Z tohoto počtu bylo 57 případů domácí násilí, které byly prověřovány dle ustanovení § 199 zákona č. 40/2009 Sb., – týrání osoby žijící ve společném obydlí.

Obr. 1: Počet případů trestných činů prověřovaných v Kladně v období roku 2016 - 2018 – číselné vyjádření (Zdroj: Interní statistika Policie ČR)

Z provedené analýzy statistických dat počtu trestných činů řešených policisty v Kladně od roku 2016 do konce roku 2018 vyplývá, že z celkového počtu 3417 případů trestných činů bylo nejvíce zpracováno případů domácího násilí dle ust. § 199 TZ – týrání osoby žijící ve společném obydlí.

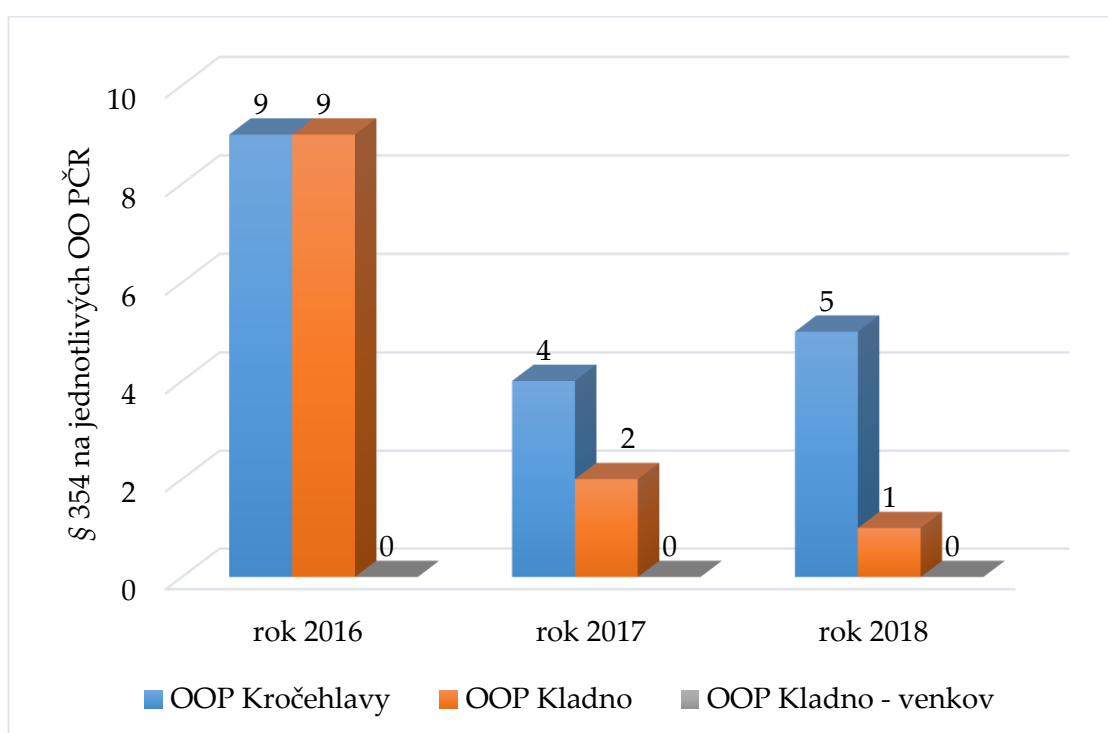
Dále bylo v evidencích zjištěno, že co se týče ust. § 199 TZ – týrání osoby žijící ve společném obydlí, tento trestný čin byl v období od roku 2016 do roku 2018 nejčastěji kvalifikován policisty obvodního oddělení Kladno – Kročehlavy v roce 2018. A to v roce 2016 v 8 případech, v roce 2017 v devíti případech a v roce 2018 ve dvanácti případech. Na obvodním oddělení Kladno město byl tento trestný čin kvalifikován v roce 2016 pětkrát, v roce 2018 sedmkrát a v roce 2018 devětkrát. Na obvodním oddělení Kladno – venkov v roce 2016 nebyl ani jeden případ dle ust. § 199 TZ, v roce 2017 zde byly evidovány dva trestné činy týrání osoby žijící ve společném obydlí a v roce 2018 policisté kvalifikovali tento trestný čin v pěti případech.

Obr. 2 Počet případů trestných činů dle ust. § 199 TZ prověřovaných na jednotlivých obvodních oddělení v Kladně od roku 2016 do roku 2018 – číselné vyjádření. (Zdroj: Interní statistika Policie ČR)

Z provedené analýzy dat vyplývá, že největší počet trestného činu dle ust. § 199 TZ od počátku roku 2016 do konce roku 2018 v Kladně eviduje Obvodní oddělení policie ČR Kladno - Kročehlavy, nejnižší pak Kladno – venkov.

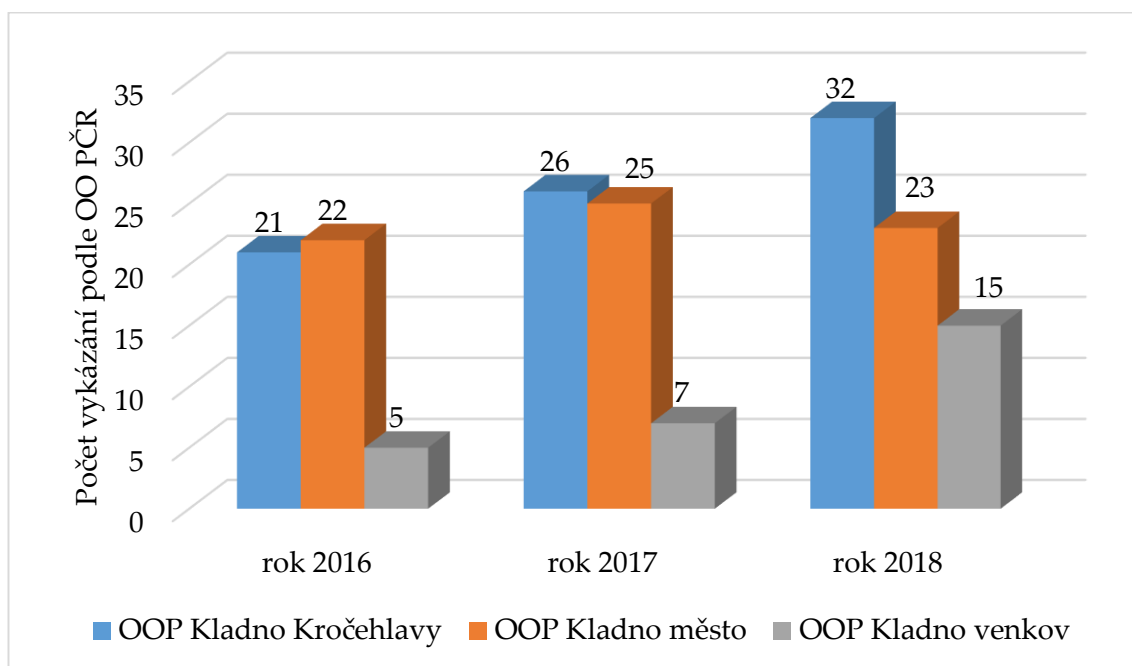
Co se týče ust. § 354 TZ – nebezpečné pronásledování, tento trestný čin byl dle policejních statistik v Kladně v období let 2016 - 2018 nejčastěji kvalifikován opět na OOP Kladno - Kročehlavy a v tomto období ani jednou na OOP Kladno – Švermov.

Obr. 3: Počet případů trestných činů dle ust. § 354 TZ prověřovaných na jednotlivých obvodních oddělení v Kladně od roku 2016 do roku 2018 – číselné vyjádření. (Zdroj: Interní statistika Policie ČR)

Z uvedené analýzy vyplývá, že nečastější kvalifikace ust. § 354 TZ v období 2016- 2018 v Kladně byla opět na OOP Kladno - Kročehlavy, nejnižší, resp. Nulová na OOP Kladno – venkov.

Analýzou dat byly dále zjištěny počty vykázání v jednotlivých služebních obvodech v Kladně v období let 2016 – 2018.

Obr. 4: Počty provedených vykázání v letech 2016-2018 na obvodních oddělení PČR V Kladně – číselné vyjádření (Zdroj: Interní statistika Policie ČR)

Z uvedené analýzy vyplývá, že vykázání bylo nejčastěji prováděno v roce 2018 policisty obvodního oddělení Kladno - Kročehlavy a následně policisty OOP Kladno. Nejnižší počet vykázání byl prováděn na OOP Kladno – venkov.

5.2 Kazuistiky

V této kapitole budou popsány tři případy domácího násilí, které se staly na Kladně a u kterých zasahovala hlídka PČR, kdy při řešení těchto situací využila institut vykázání.

5.2.1 Případ č. 1 – paní Lenka

Dne 10. 11. 2016 ve 20:15 hod. byla vyslána hlídka OOP Kladno-Kročehlavy do ulice Nová 3152, Kladno, kde poškozená paní Lenka oznamovala, že v bytě, který má pronajatý se svým druhem dochází k napadání

její osoby ze strany jejího druha Františka. Hlídka se na místo dostavila ve 20:23 hod, kdy se spojila s oznamovatelkou, která již čekala před domem. Oznamovatelka na místě hlídce uvedla, že její druh přišel domů z restauračního zařízení kolem 20:00 hod. a byl v podnapilém stavu. Hned po příchodu začal oznamovatelku nejprve slovně napadat s tím, že v bytě je nepořádek, není umyté nádobí a ona že nic nedělá. Ona se bránila s tím, že je unavená z práce, na to jí partner začal urážet a nadávat, kdy používal vulgarismy. Lenka mu na to odpověděla, že se s ním nebude dohadovat, kdy na to ji vzal partner pod krkem, přitlačil ke zdi a řekl jí, že zůstane na místě a bude ho poslouchat nebo že na ni vezme nůž. Na důkaz svých slov šel ke kuchyňské lince, odkud vzal nůž a přiložil ho oznamovatelce pod krk a dál jí nadával. Ve chvíli jeho nepozornosti se mu oznamovatelka vytrhla a utekla z bytu ven na silnici, odkud zavolala na linku 158.

K věci dále uvedla, že tato situace se u nich doma nestala poprvé, v posledním roce ji partner opakovaně nadává, většinou když přijde v podnapilém stavu, ale několikrát i střízlivý. Asi čtyřikrát se již stalo, že ji uhodil, z toho ve dvou případech byla v nemocnici na lékařském ošetření, jednou měla pohmožděniny v obličeji a jednou měla naražená žebra, když ji shodil na zem a přičemž jí kopal do oblasti žeber. Uvedla, že lékařské zprávy může na policii doložit. Následně hlídce sdělila, že od partnera nemůže odejít, protože je na něm finančně závislá. Všechny peníze mu musí odevzdávat a on jí nechává jen minimum na stravu. Děti spolu nemají. Hlídku v tomto případě volala poprvé vzhledem k tomu, že tentokrát, když měl František v ruce nůž, tak se bála o svůj život. Hlídka se tedy přesunula do bytu ve druhém patře, kde se nacházel František, který byl dle prvního pohledu i zápachu pod vlivem alkoholu. Hlídka se Františka zeptala na situaci doma, kdy on se odmítl vyjadřovat, uvedl, že co se děje u něj doma, je jeho věc a on se o tom nemusí s nikým bavit, poté odešel do druhé místnosti, kde hlasitě

nadával a mlátil pěstí do stolu. Policisté Františka vyzvali, aby se uklidnil, na to vůbec nereagoval a řekl, že nikam nepůjde a až policisté odejdou, že si to s družkou ještě vyřídí, že toho bude litovat. S ohledem na nadměrný hluk v bytě a na chodbě domu před bytem se na místo dostavila sousedka Jana, která hlídce sdělila, že ke konfliktům a hádkám v bytě dochází velmi často, především když se pan František vrátí z hospody. Z bytu se ozývá křik a občas i rány.

Vzhledem ke zjištěným skutečnostem hlídka vyhodnotila situaci a využila svého oprávnění dle ust. § 44 z.č. 273/2008 Sb., kdy pana Františka vykázala ze společného obydlí a to na zákonnou dobu 10 ti dnů. František byl poučen o tom, aby si vzal nejnnutnější věci, kdy pro zbytek se po domluvě může zastavit ve stanovený termínu. Dále odevzdal hlídce všechny své klíče od bytu. Poté byl vyzván k tomu, aby hlídku následoval na obvodní oddělení Kladno Kročehlavy, k podání vysvětlení. S vykázáním oznamovatelka i její druh souhlasili. Policisté na oddělení vyhotovili potvrzení o vykázání, které oběma předali proti podpisu a panu Františkovi kopii úředního záznamu o vykázání.

Bližší charakteristika oběti: žena, 35 let, ukončené středoškolské vzdělání, svobodná, bezdětná, s parterem 2 roky

Závěrem je nutno uvést že dle zjištění policistů OOP Kladno-Kročehlavy se paní Lenka po uplynutí doby vykázání rozhodla vzít partnera zpět a opět spolu žijí ve společné domácnosti. Od události uplynuly 3 roky.

5.2.2 Případ č. 2 – paní Kamila

Dne 5. 8. 2018 se v 17:00 hod. na OOP Kladno Kročehlavy dostavila oznamovatelka Kamila, aby podala oznámení na svého manžela Jana, který ji nejméně v době od 1. 1. 2017 do doby oznámení slovně i fyzicky napadá, kdy oznamovatelka již několikrát vyhledala lékařské ošetření a dne 5. 8. 2018

se již situaci rozhodla řešit vzhledem k tomu, že incidentu byla přítomna i osmiletá dcera oznamovatelky z předchozího vztahu.

K celé věci oznamovatelka uvedla, že počátkem roku 2017 její manžel přišel o zaměstnání, začal častěji chodit do hospody a doma byl nervózní, manželce často nadával, ponižoval ji a urážel. Ona si myslela, že je jen nešťastný ze ztráty zaměstnání a tak ho sama před sebou stále omlouvala. Situace se ale nezlepšila a v měsíci dubnu roku 2017, když se oznamovatelka zdržela v práci a přišla domů později než obvykle, opět začala hádka, kdy ji manžel vyčítal, že má milence a proto chodí domů pozdě, ji poprvé uhodil rukou do obličeje, kdy toto několikrát opakoval.

Podobné incidenty se od té doby opakovaly stále častěji, kdy výjimkou nebylo ani kopání do břicha, žeber i hlavy. Oznamovatelka již několikrát vyhledala lékařské ošetření, ale nikdy nepřiznala, co se doma ve skutečnosti stalo, vždy si vymyslela nějakou výmluvu, proč je potlučená.

Dnešního dne situace vyvrcholila tím, že manžel přišel domů z brigády a paní Kamila neměla ještě uvařenou večeři, protože psala s dcerou s předchozího vztahu domácí úkoly. Manžel jí nejprve začal nadávat, že je neschopná kráva, nadával i dceři paní Kamily. Potom do Kamily strčil tak, že upadla na roh stolu, následně ji chytil za vlasy a odtáhl do kuchyně, kde ji několikrát udeřil otevřenou dlaní do tváře. Tomuto přihlížela osmiletá dcera oznamovatelky. Pár minut poté Jan odešel z domu do hospody a oznamovatelka šla věc nahlásit na Policii ČR.

Hlídka po přijetí oznámení jela na místo incidentu do ulice Štěpánkova 3579, Kladno, kde se v té době již opět nacházel manžel oznamovatelky. Ten se k celému incidentu odmítl vyjadřovat. Hlídka situaci vyhodnotila a využila oprávnění dle ust. § 44 z.č. 273/2008 Sb. O policii České republiky.

Vyzvala Jana k odevzdání klíčů od domu a k tomu, aby si sbalil osobní věci. Dále mu policisté dali k dispozici seznam ubytovacích zařízení, protože Jan uvedl, že nemá kam jinač jít. Na místě ho dále poučili o podmínkách a trvání vykázaní a o jeho právech a povinnostech.

O tomtéž byla poučena i oznamovatelka, která využila svého práva a podala u Okresního soudu v Kladně návrh na předběžné opatření po uplynutí 10 ti denní lhůty vykázaní.

Bližší charakteristika oběti: žena, 29 let, základní ukončené vzdělání, v rozvodovém řízení, jedna osmiletá dcera z předchozího vztahu, zaměstnaná, 4 roky manželství s bývalým manželem. Od události uplynulo půl roku.

Závěrem je nutno uvést, že dle zjištěných místní znalostí policistů je paní Kamila s manželem v rozvodovém řízení, společnou domácnost neobývají.

5.2.3 Případ č. 3 – paní Jana

Dne 5. 3. 2016 ve 22:00 hod. byla vyslána hlídka OOP Kladno - Kročehlavy do ul. Dlouhá 5123, Kladno, kde oznamovala paní Jana fyzické napadení ze strany svého manžela Martina. Hlídka se po příjezdu na místo spojila s oznamovatelkou, která byla doma společně s manželem a jejich dvěma společnými dětmi ve věku 1,5 a 6 let.

Oznamovatelka uvedla, že uvedeného dne kolem 21:00 hod se pohádala se svým manželem kvůli finanční situaci v jejich rodině, protože manžel již delší dobu nechodí do práce a nemají peníze na placení nájmu bytu, ve kterém žijí. Manžel ji během hádky několikrát strčil, až nakonec upadla a udeřila se do hlavy o radiátor. Když ležela na zemi, manžel do ni ještě několikrát kopl do oblasti břicha. Tomuto jednání byla přítomna i jejich

společná šestiletá dcera Tereza. Policisté si u oznamovatelky povšimli modřin v oblasti krku a na pažích, kdy se na tato zranění paní Jany zeptali. Ta nejprve odpověděla, že se jedná o starší zranění způsobená sportem, následně ale uvedla, že ji její manžel nenapadl poprvé, ale že ji obvykle tak dvakrát týdně bije z různých důvodů. Ve většině případů kvůli jejich tíživé finanční situaci. Se zraněními nikdy nebyla na ošetření, protože nechtěla vysvětlovat odkud je má.

K věci dále uvedla, že napadání doprovázejí i urážky a nadávky, tomuto jsou často přítomny i děti. Manžel oznamovatelky se k incidentu vyjádřil pouze tím, že uvedl, že se sice se ženou skutečně pohádali, ale fyzicky ji nenapadl a to ani v dřívější době. Na místě byla přítomna i šestiletá dcera Tereza, která zakročujícím policistům spontánně uvedla, že viděla, jak tatínek nohou kopl do maminky, když upadla na zem. Dále uvedla, že to viděla již několikrát před tím.

Vzhledem k tomu policisté věc na místě vyhodnotili a využili ust. § 44 z. č. 273/2008 Sb., kdy pana Martina vykázali ze společného obydlí. Martin si sbalil nejdůležitější věci, odevzdal klíče od bytu a uvedl, že bude po dobu vykázání u svých rodičů. Oznamovatelka i její manžel byli ze strany hlídky Policie ČR poučeni o svých právech a povinnostech.

Bližší charakteristika oběti: žena, 35 let, vyučena cukrářkou, 7 let vdaná, dvě děti ve věku 1,5 a 6 let, zaměstnaná jako uklízečka.

Závěrem je nutno uvést, že místní znalostí policistů oznamovatelka po uplynutí 10 ti denní doby vykázání vzala svého muže zpět, kdy toto údajně udělala s ohledem na děti a na finanční situaci, kterou by odděleně nezvládli řešit.

5.3 Strukturovaný rozhovor

V rámci realizace kvalitativního výzkumu byl proveden předem připravený strukturovaný rozhovor s dvěma odborníky, kteří se zabývají problematikou domácího násilí. Kritérium výběru byl poznatek, že se jedná o erudované odborníky na problematiku domácího násilí, kteří mají v tomto oboru dlouholetou praxi. Během rozhovoru byly zjišťovány jejich názory na význam, efektivnost institutu vykazání, a zda podle jejich názoru vykazání přispívá k vyřešení případů domácího násilí.

Byl osloven ředitel Azylového domu Kladno, Ing. Václav Kohlík a policistka Skupiny kriminální policie a vyšetřování v Kladně nprap. Alena Pokorná, která se problematikou domácího násilí zabývá. Profesní různost respondentů těchto organizací dle mého názoru přispěla k náhledu na zkoumaný problém z více odborných hledisek.

Oba oslovení souhlasili s otištěním v rozhovoru v plném znění, jejich souhlasy jsou přílohou bakalářské práce (viz strana 73,74)

Pro zjištění názorů zvolených odborníků pomocí rozhovoru bylo zvoleno následujících deset stejných otázek:

1. Můžete mi blíže představit organizaci, pro níž pracujete, jaký je její význam?
2. Jakým způsobem může tato instituce obětem domácího násilí pomoci?
3. Jak dlouho zde pracujete a co je konkrétně náplní Vaší práce?
4. Jsou podle Vašich zkušeností případy domácího násilí častější než předchozích letech, nebo je v současné době klesající tendence?
5. Jak si tuto tendenci vysvětlujete?
6. Kdo patří mezi nejčastější oběti domácího násilí?

7. Mají tyto oběti nějaké společné rizikové faktory (např. vzdělání, sociální skupina atd.)
8. V čem spatřujete význam a efektivnost institutu vykazání při pomoci osobám ohroženým domácím násilím?
9. Přispívá Podle Vás institut vykazání k vyřešení případů domácího násilí?
10. Jaké jsou Vaše zkušenosti se spoluprací s Policií ČR / Intervenčními centry / Azylovými domy v boji proti domácímu násilí?

5.3.1 Přepis rozhovoru s Ing. Václavem Kohlíkem

Otázka č. 1: *Můžete mi blíže představit organizaci, pro niž pracujete, jaký je její význam?*

Odpověď č. 1 : Azylový dům představuje komplex sociálních služeb poskytujících individuální, důstojnou, nepřetržitou a koncepční pomoc matkám s nezletilými dětmi, které se ocitnou v tíživé životní situaci spojené se ztrátou bydlení – a to za účelem jejich snadnějšího sociálního začlenění do společnosti.

Azylový dům Kladno o.p.s. je zařízení, které na **přechodnou dobu** ubytovává a za pomoci širší spolupráce pomáhá hledat další uplatnění pro matky s dětmi v nouzi.

Cílem činnosti azylového domu je:

- podporovat uživatelky, aby byly schopny samostatně řešit své problémy a jejich závislost na sociální pomoci byla minimální
- podporovat uživatelky k postupnému začleňování, které vede až k samostatnosti v těchto oblastech:
  - v jednání s institucemi, vedoucí k řešení náročných životních situací
  - k získání a udržení zaměstnání
  - k obnovování přirozených vazeb s rodinou, přáteli a známými

- k zajištění jiného druhu bydlení
- přijmutí pravidel občanského soužití
- upevnění hygienických, stravovacích a pracovních návyků
- utváření návyku hospodaření s finančními prostředky

Zásady (principy) poskytované sociální služby

- respektování práv a důstojnosti uživatelky vychází z etického kodexu
- rozhodnutí uživatelky týkající se řešení její sociální situace je plně respektováno, nabízená pomoc není podmiňována přijetím konkrétního řešení
- pracovníci předcházejí diskriminaci a stigmatizaci uživatelky
- soukromí a další práva uživatelky jsou pracovníky plně respektována, pracovníci uživatelkám vykazují
- poskytovaná pomoc je individuální povahy, s uživatelkou je uzavírán individuální plán, ve kterém si stanovuje své cíle a volí individuální služby
- pracovníci motivují uživatelky k samostatnému překonání nepříznivé sociální situace a posilují jejich rozhodnutí směřující k sociálnímu začlenění do běžné společnosti

Zásadou pro poskytovanou službu je prioritní vytvoření profesionálního, partnerského vztahu mezi poskytovatelem a uživatelem, který vzniká na základě nabídky a zcela dobrovolného vstupu do nabízeného programu ze strany uživatele.

Cílová skupina:

- oběti domácího násilí
- oběti trestné činnosti
- osoby bez přístřeší

- osoby v krizi
- rodiny s dítětem/děťmi – matky s dětmi, těhotné ženy s dítětem svěřeným do péče

Otázka č. 2 : *Jakým způsobem může tato instituce obětem domácího násilí pomoci?*

Odpověď č. 2: Azylový dům je schopen poskytnout obětem domácího násilí nebo ženám, které jsou jím ohroženy, ubytování na přechodnou dobu. Během této doby poskytujeme matkám právní poradenství, spolupracujeme s Intervenčním centrem a policií a snažíme se matky podporovat v odchodu od partnera. Podporujeme je v osamostatnění a v odstartování nového života.

Otázka č. 3 : *Jak dlouho zde pracujete a co je konkrétně náplní Vaší práce?*

Odpověď č. 3: Ředitel řídí, organizuje a odpovídá za činnost všech zaměstnanců společnosti, rozhoduje o personálních otázkách zaměstnanců společnosti, zastupuje společnost navenek, odpovídá a zajišťuje řádné vedení účetnictví, zpracování účetní uzávěrky, daňových přiznání a dalších ekonomických informací, které pravidelně předkládá orgánům společnosti, navrhuje iniciativně opatření ke zlepšení činnosti společnosti v rámci jejího poslání, plní další povinnosti, které jsou mu svěřeny rozhodnutím správní rady, řídí, přiděluje a kontroluje práci podřízených zaměstnanců a hodnotí jejich poměr k práci a k pracovnímu kolektivu a jejich pracovní výsledky, spoluvytváří příznivé pracovní podmínky ostatním zaměstnancům, zabezpečuje odměňování zaměstnanců v rámci mzdových předpisů a v jejich rámci diferencuje mzdu zaměstnanců podle jejich výkonnosti a zásluh o konečné výsledky práce, vytváří příznivé podmínky pro zvyšování odborné úrovně zaměstnanců, zabezpečuje dodržování právních a dalších závazných předpisů, řídí společnost ve všech věcech, které nepatří do působnosti správní rady a zajišťuje běžnou správu azylového domu, ředitel je oprávněn účastnit

se jednání správní rady s hlasem poradním, ředitel provádí přijetí k pobytu a prodlužování pobytu klientek do Azylového domu.

Otázka č. 4 : *Jsou podle Vašich zkušeností případy domácího násilí častější než předchozích letech, nebo je v současné době klesající tendence?*

Odpověď č. 4: Podle mého názoru v současnosti dochází k větší osvětě v oblasti domácího násilí a jeho oběti se přestávají bát o něm mluvit. I proto jsou případy ohlášeného domácího násilí častější než v minulosti.

Otázka č. 5 : *Jak si tuto tendenci vysvětlujete?*

Odpověď č. 5: Důvodů je podle mne několik. Jedním je to, že se zhoršuje ekonomická situace mnoha rodin, partneři jsou bez práce a bez finančních prostředků, což vede k jejich většímu psychickému vypětí. Mnoho jedinců tuto situaci řeší alkoholem a jinými návykovými látkami a následně agresivitou vůči svému okolí. Druhým případem jsou situace matek, které žijí ve zlaté kleci a živí je jejich partneři. Ti se často začínají chovat velmi nadřazeně a chtějí své partnerky ovládat ve všech oblastech života. Začíná pomalu docházet k psychickému týrání a postupně i k fyzickému. Dalším důvodem je i větší osvěta a to, že pro oběti DN je spousta institucí i zákonných prostředků, které jim nabízejí oporu. Pro oběti je proto snazší se se svou situací svěřit a začít ji řešit.

Otázka č. 6 : *Kdo patří mezi nejčastější oběti domácího násilí?*

Odpověď č. 6: V azylovém domě se nejčastěji setkáváme se ženami z nižších sociálních vrstev, většinou na dávkách hmotné nouze. Jejich partneři nepracují, často jsou závislí na alkoholu nebo drogách a své ženy dlouhodobě týrají. Bohužel jsou matky v situaci, kdy mají pocit, že jsou na partnerech závislé a nejsou bez nich schopny se postarat o svou rodinu, a proto s nimi dlouhodobě zůstávají nebo se k nim opakovaně vrací.

Otázka č. 7 : *Mají tyto oběti nějaké společné rizikové faktory (např. vzdělání, sociální skupina atd.)*

Odpověď č. 7: Podle našich zkušeností se často jedná o ženy, které DN násilí zažily i ve své původní rodině a připadá jim to „běžné“, často neznají jiný model chování – jedná se u nich o trans generační problém. Většinou se jedná o ženy s větším počtem dětí, které velmi špatně shánějí pracovní uplatnění a samostatné bydlení a nemají zastání ani v původní rodině.

Otázka č. 8 : *V čem spatřujete význam a efektivnost institutu vykázaní při pomoci osobám ohroženým domácím násilím?*

Odpověď č. 8: Institut vykázaní může pomoci zejména ženám, které začnou spolupracovat s dalšími institucemi, jako jsou intervenční centra, OSPOD atp. Je to dostatečný čas k tomu, aby oběti DN mohli podat žádost o předběžné opatření a mohli tak prodloužit dobu na řešení svého problému až na půl roku. Během této doby je možné podniknout celou řadu kroků k odchodu od partnera, svěřením dětí do péče, rozvodu.

Otázka č. 9 : *Přispívá Podle Vás institut vykázaní k vyřešení případů domácího násilí?*

Odpověď č. 9: Institut vykázaní pomůže k matkám, které jsou k odchodu od partnera rozhodnuty a nechtějí být dále „oběťmi“.

Podle našich zkušeností se ale oběti DN (v našem případě matky s dětmi) často hned po 10ti denní lhůtě vrací ke svým partnerům. Je třeba, aby s nimi ihned začali pracovat odborníci a poskytli jim dostatečnou podporu. Důležité je i to, aby se během této doby začalo pracovat i s dětmi, které jsou také oběťmi domácího násilí a tuto situaci často odnášejí traumatem na celý život.

Otázka č. 10 : *Jaké jsou Vaše zkušenosti se spoluprací s Policií ČR / Intervenčními centry / Azylovými domy v boji proti domácímu násilí?*

Odpověď č. 10: V případech DN se spolupráce s Policií stále zlepšuje, policisté jsou dobře připraveni na práci s oběťmi DN. Bohužel jsme se setkali i s určitou skepsí ze strany policie i ostatních lidí, kteří pomáhají obětem DN, Ta podle mne plyne z poměrně malé úspěšnosti jejich snažení – oběti DN se i přes veškerou pomoc vrací k násilným osobám a situace se opakovaně a stále bez efektu vrací.

V intervenčních centrech je velmi platná pomoc psychologů, jak pro oběti DN, tak pro děti, které jsou svědky DN. Spolupráce s IC pomáhá obětem DN nahlédnout celou situaci a začít se s ní vypořádávat.

5.3.2 Přepis rozhovoru s nrap. Alenou Pokornou

Otázka č. 1 : *Můžete mi blíže představit organizaci, pro kterou pracujete, jaký je její význam?*

Odpověď č. 1: Je to Policie České republiky, Služba kriminální policie a vyšetřování, Oddělení obecné kriminality

Otázka č. 2 : *Jakým způsobem může tato instituce obětem domácího násilí pomoci?*

Odpověď č. 2: Pomůže oběti najít nejlepší řešení pro danou situaci, zajistit oběti bezpečí, poskytnout jí potřebné informace, jak se dá daná věc řešit, předat jí kontakty na další organizace, které se věnují obětem domácího násilí, je pro oběť oporou při prvotních úkonech, opatření.

Otázka č. 3 : *Jak dlouho zde pracujete a co je konkrétně náplní Vaší práce?*

Odpověď č. 3: Jsem na tomto oddělení 6 let a jsem metodik na domácí násilí, pracuji s obětí od začátku, kdy oznámí, že je obětí domácího násilí.

Otázka č. 4 : *Jsou podle Vašich zkušeností případy domácího násilí častější než v předchozích letech, nebo je v současné době klesající tendence?*

Odpověď č. 4: Podle mě jsou případy domácího násilí častější.

Otázka č. 5 : *Jak si tuto tendenci vysvětlujete?*

Odpověď č. 5: Je to dnešní dobou, lidé jsou agresivnější.

Otázka č. 6 : *Kdo patří mezi nejčastější oběti domácího násilí?*

Odpověď č. 6: Určitě ženy, poté děti a senioři.

Otázka č. 7 : *Mají tyto oběti nějaké společné rizikové faktory (např. vzdělání, sociální skupina atd.)*

Odpověď č. 7: Mají tyto oběti nějaké společné rizikové faktory (např. vzdělání, sociální skupina atd.) Jsou to různí lidé, vysokoškoláci, sociálně slabší. Nelze jednoznačně říct, že obětí jsou pouze ti nebo oni.

Otázka č. 8: *V čem spatřujete význam a efektivnost institutu vykázání při pomoci osobám ohroženým domácím násilím?*

Odpověď č. 8: Jsem zastánce institutu vykázání, uklidní to tu vyhrocenou situaci a v těch lehčích případech se agresor zklidní a někdy jim to i pomůže, aby hledali společně pomoc.

Otázka č. 9: *Přispívá Podle Vás institut vykázání k vyřešení případů domácího násilí?*

Odpověď č. 9: Určitě

Otázka č. 10: *Jaké jsou Vaše zkušenosti se spoluprací s Policií ČR / Intervenčními centry / Azylovými domy v boji proti domácímu násilí?*

Odpověď č. 10: Já bych řekla, že spolupráce mezi organizacemi, které se zabývají domácím násilím, policií a Azylovými domy je dobrá a všechny tyto složky se snaží pomoci oběti domácího násilí, ale snaží se také pracovat s agresorem a i s dalšími členy rodiny.

5.4 Vyhodnocení strukturovaných rozhovorů příslušníku Policie ČR

Hypotéza číslo jedna se nepotvrdila, neboť bylo zjištěno, že počet evidovaných případů domácího násilí stoupá. Této hypotézy se týkala i otázka 4 a 5 v rozhovoru s Ing. Václavem Kohlíkem a nrap. Alenou Pokornou. Otázky zněly, zda jsou podle zkušeností dotazovaných případy domácího násilí častější než předchozích letech, nebo je v současné době klesající tendence a jak si tuto tendenci vysvětlují. Oba dotazovaní shodně uvedli, že ohlášené případy domácího násilí jsou v dnešní době častější a to z důvodu informovanosti a větší osvětě a také je to dáno tím, že v dnešní době jsou lidé agresivnější. I tímto tvrzení dotazovaných specialistů na problematiku domácího násilí byla první hypotéza falzifikována.

V druhé hypotéze byl stanoven předpoklad, že větší proškolení a informovanost policistů zvyšuje využití institutu vykázání od roku 2016. K této hypotéze se vztahuje graf č. 4, který znázorňuje počty vykázání v Kladně v období od počátku roku 2016 do konce roku 2018. Z uvedené analýzy vyplývá, že vykázání bylo nejčastěji prováděno v roce 2018 policisty obvodního oddělení Kladno Kročehlavy a následně policisty OOP Kladno. Nejnižší počet vykázání byl prováděn na OOP Kladno – venkov. Analýzou výsledků byla hypotéza potvrzena. Data zanesená do grafu byla opět použita z evidence trestního řízení Policie ČR. Této hypotézy se týká i otázka č. 8 a č. 9. V rozhovorech s Ing. Václavem Kohlíkem a nrap. Alenou Pokornou Otázka č. 8 konkrétně zněla: V čem spatřujete význam a efektivnost institutu vykázání při pomoci osobám ohroženým domácím násilím? Otázka č. 9 konkrétně zněla: Přispívá Podle Vás institut vykázání k vyřešení případů domácího násilí? Ing. Kohlík uvedl, že institut vykázání může pomoci zejména ženám, které začnou spolupracovat s dalšími institucemi, které jim v řešení jejich situace

mohou pomoci. Podle jeho názoru je lhůta deseti dnů dostatečný čas k tomu, aby oběti mohli podat žádost o předběžné opatření a mohli tak prodloužit dobu na řešení svého problému až na půl roku. Dále uvedl, že institut vykazání pomůže k matkám, které jsou k odchodu od partnera rozhodnuty a nechtějí být dále „oběťmi“. Podle jeho zkušeností z praxe se ale oběti domácího násilí často hned po 10 ti denní lhůtě vrací ke svým partnerům. Toto může být způsobeno také nedostatečným počtem azylových domů v ČR.

Policistka SKPV nrap. Pokorná na otázku ohledně vykazání odpověděla, že je zastáncem institutu vykazání. Dle jejího názoru nastane uklidnění vyhrocené situace. V lehčích případech se agresor zklidní. Někdy to pomůže všem zúčastněným, aby hledali společně pomoc. Co se týče toho, zda institut vykazání může pomoci k vyřešení domácího násilí, domnívá se, že ano.

5.5 Vyhodnocení hypotéz

Hypotéza č. 1: *Předpokládáme, že v Kladně počet případů domácího násilí od roku 2016 klesá.*

S vyhodnocením hypotézy č. 1 souvisejí informace zobrazeny v grafu č. 4 na straně 35, ze kterého je zřejmé, že počet případů domácího násilí v Kladně od roku 2016 stoupá, zároveň bylo zjištěno, že největší počet oznámených případů, které se považují za domácí násilí, evidují policisté na obvodním oddělení Kladno – Kročehlavy.

Následně s vyhodnocením hypotézy č. 1 také souvisí odpověď na otázku č. 4 v rozhovoru s Ing. Koblíkem a nrap. Pokornou. Podle obou dotazovaných je počet nahlášených případů domácího násilí častější. Ing. Koblík uvádí, že v současnosti dochází k větší osvětě v oblasti domácího násilí a jeho oběti

se přestávají bát o něm mluvit (viz strana č. 45). Nprap. Pokorná uvádí, že je to dáno dnešní dobou, lidé jsou agresivnější (viz strana 48).

Na základě analýzy získaných dat lze konstatovat, že hypotéza č. 1 **nebyla nepotvrzena.**

Hypotéza č. 2: *Předpokládáme, že větší proškolení a informovanost policistů zvyšuje využití institutu vykázání od roku 2016.*

S vyhodnocením hypotézy č. 1 souvisejí informace zobrazeny v grafu č. 4 na straně 35, který potvrzuje, že počet vykázání na Kladně je v roce 2018 vyšší než v předchozích letech.

Následně s vyhodnocením hypotézy č. 2 také souvisí otázka č. 8 v rozhovoru s Ing. Kohlíkem a nprap. Pokornou. Oba dotazovaní jsou zastánci institutu vykázání a domnívají se, že vykázání přispívá k vyřešení problému domácího násilí (viz strana 46,48).

Na základě analýzy získaných dat lze konstatovat, že hypotéza č. 2 **byla potvrzena.**

6 Diskuze

Bakalářská práce je zaměřena na využití institutu vykázání při řešení domácího násilí. K získání potřebných informací v praktické části byla využita především analýza dat, která byla získána z informačního systému ETR, tedy evidence trestního řízení.

Informace získané z evidence trestního řízení byly doplněny o rozhovor s ředitelem azylového domu v Kladně Ing. Václavem Kohlíkem a policistkou SKPV, OOK Kladno, nrap. Alenou Pokornou, která se problematikou domácího násilí zabývá.

Jak lze vidět ve výsledcích jednotlivých kazuistik, v praxi se policisté setkávají se situací, že oběť domácího násilí vezme agresora zpátky do společné domácnosti. Ten jev si lze dle odborníků vysvětlit na podkladě existence syndromu naučené bezmoci.

Jedná se o ztrátu respektu k sobě sama. Podstata naučené bezmocnosti je, když se oběť postupem času naučí, že nemá žádnou kontrolu nad situací, která vznikla. Také má pocit, že její snaha změnit nastalou situaci je zbytečná. Oběť se začíná chovat pasivně a tato pasivita může v některých případech způsobit i smrt. Neustálým týráním oběť přestává věřit v sama sebe a tím také klesá její sebevědomí. Oběti mohou mít pasivní i aktivní postoj. Při aktivním postoji se oběť v první fázi cyklu týrání aktivně postaví agresorovi (nahlášení policii, vyhledání instituce, výhružky rozvodem). Díky tomuto postoji jsou později oběti ochotné a schopné reagovat na možné další násilí a tím mají větší šanci od násilného partnera odejít. Také jsou schopné spolupracovat s různými institucemi a vyhledání různé pomoci. Naopak oběti, které se staví do postoje pasivního, nereagují na vzniklou situaci. Neustále dávají násilnému partnerovi další a další šanci a stále věří, že jejich chování se změní. Tyto oběti vyhledávají

pomoc až v případě, kdy jsou v ohrožení vlastního života. Symptomy doprovázené naučenou bezmocností jsou nerozhodnost, ztráta sebeúcty, nejistota, posunutí běžných měřítek norem a hodnot (Voňková, Spoustová, 2008).

U dlouhodobého týrání se také často projevuje sebezničující reakce. Hlavními znaky jsou:

- Oběť se snaží minimalizovat a zlehčovat následky týrání
  - svalování viny na sebe samu, zlehčování zranění nebo situace.
- Popírání viny agresora
  - omlouvání partnera a vinu za týrání připisuje jiným okolnostem. Tím může být zdravotní stav partnera, alkohol, léky a další.
- Odmítání jakékoliv pomoci a možnost své záchrany. K násilnému partnerovi se neustále vrací zpět a myslí si, že tato situace už nikdy nemůže nastat.
- Oběť zapírá svou situaci a stále dokola si vymýšlí jiné důvody pro své zranění a chování partnera.

Sebezničující reakci vyvolává v oběti partner, jenž má tzv. „dvojitou tvář“. Tyran, který Nadměrně kontroluje své agresivní impulsy. U oběti dochází k vytvoření svého vlastního světa a popírá danou realitu. Posttraumatická stresová porucha, naučená bezmocnost a sebezničující reakce – tyto tři kategorie spadají do „Syndromu týrané ženy“. Tento syndrom se po dlouholetých výzkumech může přiřadit i k muži jako oběti (Voňková, Spoustová, 2008).

Stockholmský syndrom je důsledek domácího násilí, který není stále v podvědomí společnosti rozšířen. Stockholmský syndrom pojednává o specifické pozitivní emoční závislosti oběti na pachateli. Termín byl poprvé použit v roce 1973 v souvislosti s přepadením banky ve Stockholmu bratry Janem - Erikem a Clarkem Olssnovi. Stockholmský syndrom a jeho příznaky jsou odvozené podle shodných rysů kauz, kde se projevilo Stockholmské

přepadení. Jednalo se o trestný čin, kde pachatelé byli muži, a mezi oběťmi byla žena. U přepadení nedošlo ke zranění, ale pachatelé s oběťmi navzájem komunikovali a tím se snažili projevit náklonnost. Nejvíce u případu působil čas, protože celé vyjednávání trvalo 130 hodin. Oběti začaly projevovat nedůvěru vůči policii a dalším institucím. Později následovalo zasnoubení oběti s pachatelem. Tento syndrom se může objevovat u žen i mužů, kteří jsou oběťmi dlouhodobého násilí. Stockholmský syndrom lze popsat tak, že mezi agresorem a obětí se vytváří emocionální vztah. Oběť si pomalu, ale jistě zvykne na stav své role (oběti) a tyranovi ve všem vyhoví. Snaží se agresorovi zavděčit za jakékoliv situace a tím co oběť činí, si svůj život chrání před dalším útokem. Tento syndrom nejčastěji vzniká když:

- Je-li oběť izolovaná od ostatních lidí
- Pocífuje-li oběť k agresorovi náklonnost
- Je-li oběť v ohrožení života
- Pokud z dané situace není úniku (Střílková, Fryšták, 2009).

V první hypotéze byl stanoven předpoklad, že v Kladně počet případů domácího násilí od roku 2016 klesá. K tomuto šetření se vztahoval obr. 1, který se týkal počtu případů trestných činů prověřovaných v Kladně od počátku roku 2016 do konce roku 2018, kdy data byla použita z evidence trestního řízení policie.

Autor Parč (2010) se ve své práci zabýval také problematikou vykázaní v souvislosti s domácím násilím. Ve své práci použil metodu strukturovaných rozhovorů, kdy jedním z jeho výsledků byla informace, že počet případů domácího násilí neklesá. Konkrétně autor Parč (2010) uvádí: „*V tomto směru je třeba pokračovat ve vzdělávacích aktivitách. Pro správné rozhodování musí všechny kompetentní osoby umět analyzovat získané informace o projevech násilí mezi blízkými osobami, získat relevantní informace včetně rizikových faktorů a musí umět tyto informace analyzovat.*“ (Parč, 2010, s. 48).

Autor Jon (2013) se také ve své práci věnuje institutu vykázaní. V empirické části použil výzkumnou metodu a to analýzu dokumentace, kterou představují statistická data, která eviduje Policie ČR. Statistická data tedy také vyšla z evidencí Policie ČR. Jeho zjištění vedlo k potvrzení, jím naformulované hypotézy, že počet vykázaní v okrese Děčín v období od roku 2009 – 2012 se zvyšuje.

„Pro vykázaní jsou jasně dané podmínky, které musí být naplněny, aby vůbec k vykázaní došlo. V případě, že ohrožená osoba není ochotna „spolupracovat“ s policií ohledně podání oznámení, potom nelze hovořit o opakovanosti jevu. V mnoha případech z praxe (poznámka autora) se na místo oznámení dostávají policisté, kteří jsou voláni sousedy či příbuznými. Po příjezdu na místo události je pak ve věci rozhodnuto jinak, např. je vyhodnoceno přestupkové jednání jedné z osob jako přestupek proti občanskému soužití a dále je věc řešena mimo pravomoci policie na příslušných správních orgánech. Toto je možno vnímat jako problém při násilí psychickém, které je do určité míry latentní a není jednoduché jej vnímat z pohledu zasahujícího policisty tak intenzivně, jako násilí fyzické, po kterém vykazuje ohrožená osoba jasné znaky po jeho páchání. Jako poslední příčinu změn v počtu vykázaní lze předpokládat informování veřejnosti o možnostech pomoci. V médiích není domácímu násilí věnován takový důraz jako jiným jevům (alkoholismus, závislostem na drogách, kouření). Oběti často svoje možnosti slýchávají v lepších případech zprostředkovaně, či v hoších případech vůbec. Lze se domnívat, že je pro ně těžší vyhledat pomoc odborníků a od domácího násilí se oprostit“ (Jon, 2010, s. 37).

Problematice domácího násilí v souvislosti s vykázaním se ve své diplomové práci také věnoval autor Doležal (2008). V empirické části použil metodu strukturovaného rozhovoru. Zaměřil se mimo jiné i na otázku, zda došlo vlivem většího veřejného povědomí o problematice domácího násilí ke zvýšenému počtu oznámení ze strany oběti, popř. ze strany nezúčastněných

osob. Ve výsledcích své práce uvádí, že na tuto otázku nedokázala ani jedna z dotázaných osob přesně odpovědět.

Konkrétně uvádí: *„Ale jedna skutečnost se změnila a to ta, že již podle pracovníků Spondei nepřicházejí do intervenčních center jenom ženy, které se staly obětí vážného týrání, ale ženy, tzv. po „druhé“ facce. K oznámení ze strany druhých, nezainteresovaných osob obvykle nedochází, a pokud k němu dojde, tak je to vnímáno spíše negativně a oběť potom nemusí spolupracovat při vyšetřování“* (Doležal, 2008, s. 96).

Autor Knoflíček (2013) ve své závěrečné práci závěrem uvedl, že institut vykázání je využíván stále častěji *„a je účinným, spolehlivým a efektivním prostředkem k okamžitému zastavení násilí v případech domácího násilí. V naprosté většině případů je respektováno násilnými osobami a přispívá k řešení situace ohrožených osob v tom smyslu, že ohrožená osoba má při vykázání násilné osoby dostatek času se rozhodnout, co bude dál a jak vzniklou situaci řešit“*. Důležitou úlohu vidí v intervenčních centrech, která nabízejí bezplatnou psychosociální a právní pomoc. (Knoflíček 2013, str. 54).

Co se týče Středočeského kraje, v okrese Benešov se nachází jeden azylový dům pro matky a to ve Vlašimi. V okrese Beroun se nachází jeden azylový dům pro matky s dětmi, a to sice Azylový dům Berounka. V okrese Beroun se nachází ještě Azylový dům sv. Jakuba, který je však určen pouze mužům. V okrese Kladno se nacházejí 3 azylové domy, z toho 2 jsou určeny matkám s dětmi. Sociální dům OS ČČK Kladno má kapacitu 5 klientek. Jediný azylový dům, který se v tomto okrese nachází, je určen pro dospělé (muže i ženy), nikoli však s dětmi. V okrese Kutná Hora žádný azylový dům vůbec, což je alarmující. Okres Rakovník nemá na svém území žádný azylový dům. Okres Mělník 3 azylové domy, dva pro matky s dětmi nacházející se v Kralupech nad Vltavou a druhý pro ženy, muže a rodiny s dětmi nacházející se přímo v Mělníku. V okrese Mladá Boleslav nacházejí 2 azylové domy, z toho však pouze jeden pro

matky s dětmi. V okrese Nymburk se nachází jeden azylový dům, který však není prioritně určen pro matky s dětmi. Okres Praha – východ jeden azylový dům pro matky s dětmi, a to sice Azylový dům sv. Gerarda pro matky s dětmi Brandýs nad Labem. Ještě horší situace je však v okrese Praha – západ, nedisponuje ani jedním azylovým domem. Okres Příbram disponuje třemi azylovými domy, z toho 2 jsou určeny matkám s dětmi a cílovou skupinou třetího jsou rodiny s dětmi, mezi něž lze jistě počítat i samotné matky s dětmi.

Autor Parč (2010), ve své práci uvedl výsledky rozhovorů s dotazovanými pracovníky. *„Všichni se shodli na tom, že zavedením institutu vykázaní došlo k efektivnímu řešení problematiky domácího násilí, kdy ohrožená osoba má 10 dní na to, aby si mohla v klidu urovnat svoji situaci bez vlivu násilné osoby. Dle mého názoru, který jsem si vytvořil z těchto rozhovorů, je institut vykázaní první a nejdůležitější prostředek při řešení domácího násilí, který přeruší páčání násilí a umožní ohrožené osobě rozhodnout o svém dalším životním postupu“* (Parč, 2010, s. 49).

Problematikou vykázaní se ve své práci zabývá autor Doležal (2008). Výsledky jeho výzkumu vycházejí z rozhovorů s odborníky na domácí násilí. Uvedený autor uvedl, že u posouzení pozitiv či negativ u institutu vykázaní se dotazovaní lišili podle své profesní pozice. *„Státní zástupkyně Okresního státního zastupitelství Brno – venkov zastává názor, že vykázaní pomůže pouze tam, kde se nejedná o závažné formy domácího násilí, protože tento úkon může jen zvýšit agresi násilníka a případ skončit i s tragickými následky. Navíc vztah oběti a násilníka je zde natolik dominantně-submisivní, že i přes vykázaní dochází ke vzájemnému styku a namátková kontrola policie do tří dnů, tomu nezabrání. Naopak názor psychologičky Intervenčního centra SPONDEA je takový, že vykázaním a možností následného předběžného opatření vše teprve začíná, za obětí přichází pomoc Intervenčního centra, kterou by ona sama třeba nikdy nevyhledala a má možnost si rozmyslet, co chce dál, zda chce setrvat v takovém vztahu“* (Doležal, 2008, s. 96).

Autor Kotala (2009) na základě poznatků získaných při zpracování své bakalářské práce tvrdí, že institut vykázání se během let svého působení stal účinným nástrojem v boji proti domácímu násilí a výrazně tak posílil ochranu obětí tohoto nežádoucího a velice specifického společenského jevu. Dále pak uvádí, že navíc ačkoliv se ze začátku vyskytovaly obavy, že policie nebude tento institut využívat v souladu s jeho primárním účelem, praxe prokázala, že k těmto problémům nedochází, nebo dochází jen velmi zřídka.

Dále se ve své bakalářské práci zabýval problematikou domácího násilí a vykázání i autor Navrátil (2012). Uvedl, že lze uvést, že většina policistů byla již aplikaci institutu vykázání přítomna. Jeho respondenti, kterými byli policisté obvodních a místních oddělení vyjádřili přesvědčení, že provedeným vykázáním se mění sociální klima v rodině. Současně je názor policistů takový, že po provedeném vykázání si ohrožená osoba ujasní své životní hodnoty a rozhodne se pro změnu vztahu k partnerovi.

7 Závěr

Fenomén domácího násilí je v odborné literatuře v posledních letech stále více diskutovaný. Ne snad proto, že by dříve domácí násilí neexistovalo, ale nemluvilo se o něm a osvěta téměř neexistovala. V dnešní době již existuje mnoho institucí, které obětem domácího násilí mohou pomoci. Významnou složkou, která může obětem domácího násilí pomoci a přispět k potrestání pachatele je Policie ČR. Pomoc je možná hned při přijetí oznámení o páchání domácího násilí a to využitím institutu vykazání, který je v posledních letech stále více využíván a to především proto, že policisté mají širší povědomí o této možnosti, jsou proškolení a tím zároveň získávají stále více zkušeností s touto problematikou.

Ruku v ruce s využitím zákonných prostředků je také chování policistů na místě incidentu. Oni jsou první na místě, oni musí zhodnotit celou situaci a dle jejich nejlepšího vědomí a svědomí rozhodnout o řešení. Policisté by měli poznat, zda jsou naplněny všechny znaky domácího násilí a zda je využití vykazání efektivním řešením, všechny zúčastněné musí poučit o následujícím postupu, vyrozumět krizová centra. Důležitá je jak práce s obětí tak s pachatelem, ale i s ostatními osobami, kterých se domácí násilí týká, např. děti, nejbližší rodina apod. Násilí působí traumatizujícím způsobem nejen na oběť, ale poškozuje také i její okolí. Pro oběti domácího násilí je velmi důležité vědět, že osoby, kterým se se svým problémem svěřili, se jim snaží pomoci, chápou závažnost situace a jejich problémy nezlehčují. Samotné vyslovení problému a popsání situace je pro oběti velmi těžké a stresující a proto potřebují pochopení a podporu svého okolí.

Závěrem je nutné uvést, že velmi důležité je nejen proškolení policistů, aby si na místě páchání domácího násilí dokázali poradit a pomoci obětem,

ale také osvěta společnosti. Samotné oběti musí v první řadě poznat, že u domácího násilí se nejedná o standartní situaci a měli by vědět, kam se v takových případech mají obrátit a samozřejmě se nebát o svém problému hovořit.

V bakalářské práci byly stanoveny dva základní cíle. Prvním cílem je zjistit případy domácího násilí, které řeší Policie ČR. K tomuto byla využita odborná literatura. Pomocí literární rešerše byl popsán současný stav domácího násilí jako celospolečenského problému a možnosti příslušníků Policie ČR k jeho řešení. Tento cíl se podařilo splnit a veškeré informace obsáhnout v teoretické části bakalářské práce. Druhým cílem práce bylo zjistit efektivnost institutu vykázání při řešení případů domácího násilí v Kladně, s čímž souvisí verifikování či falzifikování předem stanovených hypotéz, které byly zaměřeny na využití institutu vykázání v souvislosti s větším proškolením a informovaností policistů. I tento cíl se podařilo splnit.

8 Seznam použitých zkratek

DN – domácí násilí

ETR – evidence trestního řízení

IC – intervenční centra

OOK – oddělení obecné kriminality

OOP – obvodní oddělení policie

OSPOD – orgán sociální péče o dítě

PČR – policie České republiky

ČR – Česká republika

SKPV – skupiny kriminální policie a vyšetřování

TZ – trestní zákoník

9 Seznam použité literatury

- 1 BEDNÁŘOVÁ, Zdena. *Domácí násilí: zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám*. Praha: Acorus, c2009. ISBN 978-80-254-5422-0.
- 2 BEDNÁŘOVÁ, Zdena, MACKOVÁ, K., PROKEŠOVÁ, H. *Studijní materiál o problematice domácího násilí*. Praha: Acorus, 2006. 147 s. ISBN 80-86878-50-3.
- 3 BURIÁNEK, J., PIKÁLKOVÁ, S. *Intimate violence: a Czech contribution on International Violence Against Women Survey*. 1st english ed. Prague: Karolinum, 2013. 222 s. ISBN 978-80-246-2218-7.
- 4 BUSKOTTE, Andrea. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaníčková Horníková. Brno: Computer Press, 2008. 176 s. ISBN 978-802-5117-866 .
- 5 ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]*. 1. vyd. Praha: Grada, 2008. 150 s. ISBN 978-80-247-2207-8.
- 6 DOLEŽAL, Pavel. *Domácí násilí – vykázaní násilníka ze společného obydlí*. Brno, 2008. 128 s. Diplomová práce, Masarykova univerzita. Pedagogická fakulta. Katedra sociální pedagogiky. Vedoucí práce Mgr. Tomáš Dvořáček, DiS.
- 7 FARKAŠOVÁ, Dana a kol. *Výzkum v ošetrovatelství*. 1. vyd. Martin : Osveta, spol. s.r. o., 2006. ISBN 80-8063-229-4.
- 8 Gadd, D., Farral, S., Dallimore, D., Lombard, N. Domestic abuse against men in Scotland. *Scottish Executive Central Research Unit*, 2002. 86 s. ISBN 0-7559-3399-0.
- 9 JEŽKOVÁ, Veronika. *Právnem proti násilí na ženách: Bílá místa české legislativy*. 1. vyd. Praha, 2016. 143 s., ISBN 978-80-904564-7-1.
- 10 JON, Michal, *Institut vykázaní*. Liberec, 2013. 55 s. Bakalářská práce, Technická univerzita v Liberci. Fakulta přírodovědně-humanitní a

- pedagogická. Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky. Sociální práce. Penitenciární péče. Vedoucí práce Mgr. Květuše Sluková, Ph.D.
- 11 KNOFLÍČEK, Jiří. *Domácí násilí a efektivnost institutu vykázání*. Brno, 2013. 70 s. Bakalářská práce, Universita Tomáše Bati ve Zlíně. Fakulta humanitních studií. Vedoucí práce PhDr. Alena Plšková.
  - 12 KOTALA, Jiří. *Institut vykázání v českém právním řádu*. Praha, 2009. 90 s. Diplomová práce, Právnická fakulta Masarykovy university. Katedra správní vědy, správního práva a finančního práva. Vedoucí práce JUDr. Stanislav Kadečka.
  - 13 KOTKOVÁ, Martina a kolektiv autorů. *Domácí násilí v kontextu rodiny a práce*. 1. vyd. Brno: Spondea, 2014. 127 s. ISBN 978-80-260-7191-4.
  - 14 KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka a kolektiv autorů. *Právo proti domácímu násilí*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011. 139 s. ISBN 978-80-7400-381-3.
  - 15 MEŠKO, Dušan, KATUŠČÁK, Dušan, FINDRA, Ján a kol. *Akademická příručka*, Osveta 2006, 73 s. ISBN-80-8063-219-7.
  - 16 NAVRÁTIL, Libor, *Institut vykázání a jeho výsledky z hlediska sociálního klimatu v rodině*. Brno, 2012. 72 s. Bakalářská práce, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Fakulta humanitních studií. Institut mezioborových studií. Vedoucí práce Mgr. Jiří Souček.
  - 17 STŘÍLKOVÁ, Patricie a kolektiv autorů. *Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím*. 1. vyd. Ostrava: Key Publishing, 2009. 91 s. ISBN 978-80-7418-020-0.
  - 18 ŠEVČÍK, Drahomír a kolektiv autorů. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. 1. vyd. Praha: Portál, 2011. 186 s. ISBN 978-80-7367-690-2.
  - 19 ŠČUKOVÁ, Veronika. *Trestněprávní aspekty domácího násilí*. Praha, 2013. 72 s. Diplomová práce, Univerzita Karlova v Praze. Právnická fakulta. Vedoucí práce JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.
  - 20 PARČ, Zdeněk. *Vykázání jako jeden z prostředků ochrany řešící problematiku domácího násilí*. Olomouc, 2010. 51 s. Bakalářská práce, UNIVERZITA

PALACKÉHO V OLOMOUCI. Pedagogická fakulta. Ústav speciálněpedagogických studií. Vedoucí práce PhDr. Martin Nasswetter.

- 21 VOŇKOVÁ, Jiřina a kolektiv autorů. *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen*. 2. přeprac. vyd. Praha: proFem, 2008. 244 s. ISBN 978-80-903626-7-3.
- 22 MAŇÁK, Josef. *Cesty pedagogického výzkumu*. Brno, Paido, 2002. 25 s. ISBN 80-7315-078-6.

Seznam elektronických informačních zdrojů:

1. Domácí násilí [online]. Praha: Bílý kruh bezpečí [cit. 2018-04-23]. Dostupné z:<http://domacinasili.cz/files/uploaded/UserFiles/manual%20pro%20prislusniky%20PCR.pdf>.
2. Domestic abuse intervention programs. *The Duluth Model* [online]. Duluth (MN), [vid. 2019-03-03]. Dostupné z: <http://www.theduluthmodel.org/>
3. Základní informace [online]. Praha: Expertní skupina Aliance proti domácímu násilí, Bílý kruh bezpečí, © 2007. [cit. 2018-04-23]. Dostupné z: <https://www.donalinka.cz/domaci-nasili/zakladni-informace/>
4. Analýza [online]. Praha: ManagementMania's Series of Management, © 2011-2016 [cit. 2018-05-23]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/analyza>

Seznam zákonů a příruček:

1. ČESKO. *Úplné znění zákona č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky; Úplné znění zákona č. 200/1990 Sb. o přestupcích*. 9. vyd. Praha: Armex, 2015. 87 s. ISBN 978-80-87451-35-9.
2. JELÍNEK, Jiří a kolektiv autorů. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou*. 7. vyd. Praha: Leges, 2017. 1312 s. ISBN 978-80-7502-230-1.

3. Metodická příručka č. 1/2010 ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky k realizaci závazného pokynu policejního prezidenta č. 166/2009 o provádění vykázaní. ISBN neuvedeno.
4. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31.3.2009 čj: 5As 84/2008-81

10 Seznam použitých obrázků

Obr. 1 – Počet případů trestných činů prověřovaných v Kladně v období roku 2016 – 2018 – číselné vyjádření

Obr. 2 – Počet případů trestných činů dle ust. § 199 TZ prověřovaných na jednotlivých odděleních v Kladně od roku 2016 do roku 2018 – číselní vyjádření

Obr. 3 – Počet případů trestných činů dle ust. § 354 TZ prověřovaných na jednotlivých odděleních v Kladně od roku 2016 do roku 2018 – číselní vyjádření

Obr. 4 – Počty provedených vykázaní v letech 2016 – 2018 na obvodních oddělení PČR v Kladně – číselné vyjádření

11 Seznam příloh

Příloha č. 1 - Souhlas ředitele územního odboru Kladno plk. Ing. Bc. Václava Hatlmana

Příloha č. 2 - seznam otázek SARA DN

Příloha č. 3 – Souhlas s otištěním rozhovoru s ředitelem Azylového domu Kladno, Ing. Václavem Kohlíkem

Příloha č. 4 – Souhlas s otištěním rozhovoru s policistkou Služby kriminální policie a vyšetřování v Kladně nrap. Alenou Pokornou

Příloha č. 5 – úřední záznam o vykázání

Kladno 8. březen 2019

Souhlas s použitím informací z policejního systému ETŘ do bakalářské práce

V rámci svého studia na ČVUT, fakultě biomedicínského inženýrství v bakalářském studijním programu, zpracovávám v letošním roce bakalářskou práci na téma Analýza postupů vykazání ze strany Policie České republiky. Vzhledem k tomu Vás tímto žádám o udělení souhlasu s použitím vybraných dat ze systému ETŘ do praktické části své práce. Konkrétně se jedná o analýzu dat ohledně počtu vykazání v období od počátku roku 2016 do konce roku 2018 a dále popíšu modelové situace, při kterých policisté využili či nevyužili institut vykazání dle ust. § 44 zák. č. 273/2008 Sb. Uvedené informace budou použity výhradně v mé bakalářské práci.

Děkuji prap. Jakub Roubal.

Schválil:

Plk. Ing. Bc. Václav Hatlman
Vedoucí územního odboru Kladno

„OTÁZKY SARA DN

U všech položek následujících v této části v případě odpovědi ANO upřesnit.

Oddíl 1: Násilí ve vztahu k blízké osobě

Dopouští se násilná osoba závažného fyzického nebo sexuálního násilí:

ANO - NE - NEZJIŠTĚNO*) (např. fyzické útoky a sexuální násilí, pokusy o ně, použití zbraní)

Vyhrožuje závažným násilím, sděluje své násilné úmysly:

ANO - NE - NEZJIŠTĚNO*) (např. vyjadřuje vražedné nebo agresivní myšlenky, plány, ničí oblíbené věci ohrožené osoby)

Dochází ke stupňování fyz. nebo sex. násilí, nebo výhrůžek a úmyslů ze strany násilné osoby:

ANO – NE - NEZJIŠTĚNO *) (např. zvyšuje se krutost, četnost nebo různorodost násilných činů, výhrůžek nebo úmyslů)

Porušuje násilná osoba příkazy soudu a jiná nařízení:

ANO – NE - NEZJIŠTĚNO*) (např. podmínky kauce, zkušební doby, podmíněčného propuštění, trestu zákazu pobytu, společenské záruky, probace apod.)

Má násilná osoba názory a postoje, které schvalují násilí:

ANO- NE - NEZJIŠTĚNO*) (vyznává a omlouvá zneužívání moci a různé formy násilí, trpí chorobnou žárlivostí, má potřebu ovládat blízké osoby, zlehčuje nebo popírá domácí násilí)

Oddíl 2: Obecné sklony násilné osoby k násilí

Dopouští se násilná osoba obecné kriminality:

ANO – NE - NEZJIŠTĚNO*) (jedná násilná osoba antisociálně na veřejnosti (tj. mimo domácí násilí), existují informace o takovém chování, je držitelem zbraně)

Jsou informace o problémech v předchozích vztazích:

ANO – NE - NEZJIŠTĚNO*) (měla násilná osoba problém vytvořit a udržet dlouhodobý důvěrný vztah (opakované opouštění partnera, násilí ve vztahu)

Má násilná osoba pracovní nebo finanční problémy:

ANO – NE - NEZJIŠTĚNO*) (např. je dlouhodobě bez zaměstnání, často mění zaměstnání, má výrazné finanční obtíže)

Má násilná osoba problémy s toxikomanií a jinými závislostmi:

ANO - NE - NEZJIŠTĚNO*) (např. problémy spojené s užíváním nelegálních drog, alkoholu nebo předepsaných léků, s hráčskou závislostí např. na automatech)

Má násilná osoba problémy v oblasti duševního zdraví:

ANO - NE - NEZJIŠTĚNO*) (např. evidentní známky narušení kontaktu s realitou, extrémní chování vybočující mimo normu)

Oddíl 3 : Zranitelnost ohrožené osoby

Chová se ohrožená osoba rozporuplně ve vztahu k násilné osobě:

ANO - NE - NEZJIŠTĚNO *) (přestože se chce od násilné osoby odpoutat, udržuje s ní pravidelné nebo nepravidelné kontakty, popírá a omlouvá akce násilníka, svaluje vinu na sebe)

Má z násilné osoby extrémní strach:

ANO - NE - NEZJIŠTĚNO*) (tzn. hladina strachu výrazně ovlivňuje její sebeobrané chování, strach ohroženou osobu traumatizuje a ochromuje její jednání)

Má ohrožená osoba problém se zajištěním svého bezpečí:

ANO- NE - NEZJIŠTĚNO*) (riziko je velké, pokud ohrožená osoba nemá znalost o tom, kde a jak hledat pomoc, není schopna zajistit své bezpečí, nezná svá práva, má malé nebo žádné kontakty s přáteli a s původní rodinou)

Existují objektivní překážky, které brání zajištění bezpečí pro ohroženou osobu (nejenom v místě bydliště, ale i v zaměstnání):

ANO - NE - NEZJIŠTĚNO*) (tato místa nezaručují bezpečí, chybí podpora od jiných osob, zdroje pomoci nejsou rychle a lehce dosažitelné, existuje problém s dopravní obslužností)

Má ohrožená osoba závažné osobní problémy:

ANO - NE - NEZJIŠTĚNO*) (např. problémy se zaměstnáním, s financemi, problémy právního rázu, mentální problémy, problémy s užíváním návykových látek)

Byly splněny podmínky pro vykazání násilné osoby? **ANO - NE***)

Když ANO tak **Odůvodnění vykazání:**

Zpracoval:

(hodnostní označení, jméno, příjmení)

*) Nehodící se škrtněte.“

Příloha č. 3

Kladno 17.dubna 2019

Dávám tímto výslovný souhlas s otištěním rozhovoru v bakalářské práci v plném rozsahu.

Ing. Václav Kohlík

Příloha č. 4

Kladno 17.dubna 2019

Dávám tímto výslovný souhlas s otištěním rozhovoru v bakalářské práci v plném rozsahu.

nrap. Alena Pokorná

Příloha č. 5

ÚŘEDNÍ ZÁZNAM O VYKÁZÁNÍ

Dne   v   hod. využil příslušník Policie České republiky svého oprávnění
a podle § 44 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky a **vykázal**

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Státní příslušnost:

Telefon:

Trvalý pobyt (ulice, č. p., místo):

Adresa pro doručování (ulice, č. p., místo, PSČ):

ze společného obydlí:

které obývá s ohroženou osobou:

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Telefon:

Trvalý pobyt (ulice, č. p., místo):

jakož i z jeho bezprostředního okolí:

na dobu 10 dnů.

Vztah násilné a ohrožené osoby:

Počet nezletilých osob žijících ve společném obydlí: